

K MATKE NANEBOVZATEJ

„I vo uspeniji tvojem nas neostavila jesi.“
(Tropar)

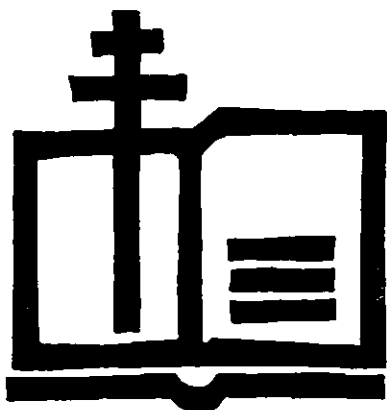
Naše oči sú s nesmiernou vďačnosťou obrátené na Presv. Bohorodičku v nebi, lebo jej nanebovzatím dozrel prvý plod vykúpenia ľudského rodu.

Už od najstarších čias jestvovalo v Cirkvi presvedčenie, že Matka Božia bola nielen s dušou, ale i s telom vzatá do neba. Túto všeobecne rozšírenú pravdu definoval 1. 11. 1950 Pius XII. ako článok viery. Vyhláseniu predchádzalo dobrozdanie biskupov a popredných teológov, na ktorom sa za našu diecézu veľmi úspešne podieľal náš vynikajúci prof. dr. M. Rusnák.

Matke Božej sa prvej dostal dar požívania nebeskej blaženosti v plnom

Slavo

Ročník III. • Číslo 8

AUGUST 1971

človečenstve, t. j. s telom i dušou. Tohto šťastia budú účastní po poslednom súde všetci spravodliví.

Matka Kristova však i po svojom nanebovzatí nezanechala svoje poslanie spásy a svojim orodovaním predkladá prosby bratov svojho Syna. Neopustila nás, je nám bližšie než za svojho pozemského života. Ak urobíme všetko, čo nám hovorí Spasiteľ, ako kedysi urobili sluhovia v Káne na jej radu, pomôže a poradí nám tým viac i teraz, keď je stále pri svojom Synovi.

Presvätá Bohorodička nás predišla. S dušou a telom je u svojho Syna a je tak predobrazom celej Cirkvi, ktorá má tiež tam dospieť. Nanebovzatie upiera naše oči na Syna Božieho. Narodil sa zo ženy, z Márie Matky Božej, uchránenej od hriechu, ktorá mu verila viac, než ktokoľvek iný. On jej dal plnosť svojho života, ktorý sa nikdy nekončí. Veď on sám povedal: „A slávu, ktorú

si Ty dal mne, dal som aj iným.“ (Ján 17, 22). On sľúbil: „Všetkých pritiahnem k sebe.“ (Ján 12, 32).

Svoju matku prvú pritiahol k sebe a ju prvú urobil účastnou svojej slávy. Lebo nanebovzatie je víťazstvo Spasiteľa, ktorý prišiel vykúpiť svet. Je to jeho víťazstvo aj v nás samých, lebo ono nám pripomína, že aj my sme „vyvoleným rodom, kráľovským kňazstvom a svätým národom“, ktorý je povolaný k nášmu Pánovi, aby sme ho poznali, aký je. (2 Ján 3, 2).

V presv. Bohorodičke prijala Cirkev a tým aj my vlastníctvo na nebo. Ona, prvá zo spasených, oroduje u svojho Syna za nás všetkých a právom očakáva, že splníme jej prosbu, aby sme robili to, čo nám prikazuje jej Syn. Ona nás ani po svojom zosnutí neopustila, neopúšťa a neopustí!

o. JÁN GAJDOŠ

Liturgický kalendár

8. 8. — **10. NEDEĽA PO SV. DUCHU.** (1 Kor 4, 9-16; Mt 17, 14-22; Hl 1.) Tiež Sv. Emiliána, biskupa kyzického (blízko Marmarského mora). Vynikal nábožnosťou a vzdelaním, horlil za pravú a čistú vieru, bol ochrancom úcty sv. obrazov. Za to veľa trpel za Leva V. arménskeho. Svoj život skončil vo vyhnanstve r. 820.
9. 8. — **SV. MATEJ**, apoštol.
10. 8. — **SV. VAVRINEC** (Laurentius, Laurent), diakon a mučeník rímsky. Pôvodom zo Španielska. Syn rodičov Orancia a Patencie. V kresťanstve ho zdokonalil Sixtus, neskorší pápež, ktorý Vavrince po svojej voľbe za pápeža vybral do skupiny siedmich rímskych diakonov. Jeho úlohou bolo nielen služba pri oltári na bohoslužbách, ale aj starosť o chudobných a chorých. Za Valeriánovho prenasledovania bol upálený na Viminálskom pahorku na Tiburskej ceste.
- O Sv. Vavrincovi píše aj sv. Augustín.

Básnik Prudentius vylíčil jeho životné osudy vo svojej vynikajúcej epickej básni.

11. 8. — **SV. HEUPLAS**, mučeník. (Zač. 4. stor.)
12. 8. — **SV. FOCIAN** (tiež Fotinus) a ANICET, mučeníci. (Zač. 4. stor.) Sv. Anicet sa opovážil v Nikomédii vytýkať Dioklecianovi jeho ukrutnosti. Dioklecian dal smelého vyznavača verejne biť a vtedy sa k nemu neohrožene prihlásil jeho synovec Fotinus. Oboja zomreli mučeníckou smrťou. Boli upálení.
13. 8. — **BI. MAXIM**, vyznavač. Najprv bol cisárskym tajomníkom (u cisára Heraklia). Neskôr vstúpil do chalcedonského monastiera. Za vtedajších vieroučných bojov smelo vyznal: „Nemám vlastného vyznania, ale stotožňujem sa vo viere s cirkvou rímskou.“ Vyrezali mu jazyk a uvrhli do väzenia, v ktorom ako vyše osemdesiatročný dotrpel. Všetky martyrológovia ho ospevujú a oslavujú s úprimným nadšením ako filozofa, mučeníka a vyznavača. Grécki teológovia ho nazývajú Veľkým. Svätok spoločne slávi aj západná Cirkev.
14. 8. — **SV. MICHEAS**, prorok. Žil 600 rokov pred Kr.

15. 8. — **11. NEDEĽA PO SV. DUCHU** a **NANEBOVZATIE** (Uspenie) presvätej Bohorodičky. (1 Kor 9, 2-12; Mt 18, 23-35; — Fil 2, 5-11; Lk 10, 38-42; Hl 2.)

16. 8. — Spasiteľov obraz — prenesenie.
17. 8. — **Sv. MIRON**, mučeník a kňaz v mysijskom meste Kyziku. Státý za Decia.
18. 8. — **Sv. FLOR** a **LAUR**. Boli kamenármi a murármi, ktorí sa svojmu remeslu a kresťanskej viere vycíli u sv. Prokula a Maxima. Umučení v illýrskej Ulpiane (dnes Kjöstendil).
19. 8. — **Sv. ANDREJ** a družina (Ján, Peter a Anton), africkí mučeníci. Ján a jeho synovia Peter a Anton boli zajatí na Sicílii a odvezení do Afriky spolu so sv. Ondrejom, ktorého vtedajší vládca Ebrahim prebodol kopijou.
20. 8. — **Sv. SAMUEL**, prorok. (1200 rokov pred Kr.)
21. 8. — **Sv. TADEAŠ**, apoštol.
22. 8. — **NEDEĽA PO SV. DUCHU.** (1 Kor. 15, 1-11; Mt 19, 16-26; Hl 3.) Tiež sv. Agatonika a spoločníkov-mučeníkov z 3. st.
23. 8. — **Sv. IRENEJ** — pochádzal z Malej Ázie (Smyrna). Jeho učiteľmi boli sv. Papiáš a Polikarp. Sv. Polikarp ho poslal do Lyonu, kde ho tamjší biskup Pothin vysvätil na kňaza. Po Pothinovej mučeníckej smrti stal sa sv. Irenej jeho nástupcom. Z Irenejových žiakov sú spomenutia hodní sv. Hypolit a sv. Kájus. Sv. Irenej bol aj literárne činný a najznámejším dielom je jeho Päť kníh proti kacírstvu, v ktorých okrem iného napísal o rímskej Cirkvi: „S touto cirkvou pre jej zvláštne prednosti musí sa zrovnávať každá cirkev.“ Bol veľkým ctiteľom a obhajcom mariánskej úcty. Zomrel za prenasledovania kresťanov na začiatku 3. st. Sv. Irenej bol vo veľkej úcte u všetkých vtedajších i neskorších teológov a jeho diela sa dovoľávali aj sv. Jeroným a Eusebius.
24. 8. — **Sv. EUTYCH**, kňaz-mučeník.
25. 8. — **Sv. BARTOLOMEJ**, apoštol.
26. 8. — **Sv. HADRIÁN** a manželka **NATALIA**, mučeníci z 3. stor.
27. 8. — **Sv. PIMEN**, pustovník.
28. 8. — **Sv. AUGUSTÍN**, biskup v Hippo, vyznavač a cirkevný učiteľ.
29. 8. — **13. NEDEĽA PO SV. DUCHU** Tiež **ŠTÁTIE HLAVY** Sv. Jána Krstiteľa. (1 Kor 16, 13-24; Mt 21, 33-42; Sk 13 25-33; Mk 6, 14-30; Hl 4.)
30. 8. — **Sv. ALEXANDER, JÁN A PAVOL**, carihradskí patriarchovia.
31. 8. — **Položenie pásu Presv. Bohorodičky.**
1. 9. — **Začiatok cirkevného roku.** — **BI. SIMEON**, stĺpnik a jeho matka Marta.
2. 9. — **Sv. MAMANT**, pustovník a mučeník z 3. st.
3. 9. — **Sv. ANTIM** bol biskupom v Nikomédii. Zomrel ako mučeník r. 303.
4. 9. — **Sv. BABYLAS**, biskup v sýrskej Antiochii a po sv. Ignácii jeden z najslávnejších arcipastierov tejto slávnej prvokresťanskej cirkevnej obce. Zomrel mučeníckou smrťou za Aureliána.
5. 9. — **14. NEDEĽA PO SV. DUCHU.** — (2 Kor 1, 21-24; Mt 22, 1-14; Hl 5.) Tiež sv. Zachariáš.

Myšlienky na všedný deň

Keď dokážeme aj prosiť Syna Božieho o vieru a dôveru a vynasnažíme sa brať vážne svoj život, tak vtedy, ale súčasne len vtedy, pocítime nepochybne, že duch Boží je v nás.

Vykupiteľ zoslal na svet oheň Ducha Svätého, oheň lásky. Vo sviatosti birmovania ma ním zapálil, ale nie na to, aby mňa samého ním zohrieval, ale na to, aby týmto ohňom cez môj aktívny život prežiaroval a pretavoval okolie, do ktorého som bol zrodením ako semeno Božie zasiaty...

Pred Pánom Bohom neplatí vonkajší efekt ani pretváрка, ktorá vyvoláva zdanie dobroty či svätosti. Zaväži jedine čistota úmyslu a opravdivá dobrota, láska, svätosť...

Naše srdce sa denne na všetko, pred čím sa ocitne, pýta: Čo budem z toho mať? Aj Judáš sa pýtal: Čo mi chcete dať...? Neupadáme niekedy aj my do pokušenia, pýtať sa seba samého, čo by sme získali za pošliapanie príkazu lásky, poctivosti, za rozvrátenie dobrých vzťahov...?

Prirodzene — pokladáme sa za dobrých kresťanov. Ale uvedomujeme si, že to znamená omnoho viac, ako vyhýbať sa veľkým hriechom a plniť si povinnosť nedelnej účasti na sv. Liturgii?

Ako často sa k nám prihovára Pán celkom osobne a osobitne...! A ako často sa nám dari tváriť sa celkom elegantne, že ho nepočujeme!

Syn Boží nás tak miluje, že sa s nami chce úplne stotožniť, aby v nás a prostredníctvom nás mohol pôsobiť. Dáva sa nám v spôsobe chleba a vína. Naša eucharistická zbožnosť musí byť usmernená na zjednocovanie sa s ním práve týmto spôsobom.

Judáš zúfal, aj keď Boh nechce nič iné len dôveru a nádej. Boh sa nás nikdy nevzdáva a preto sa ani my sami nesmieme vzdať.

Nezabudnime na to, ako sa zachoval Kristus pred Pilátom. Neodpovedal. Radšie neodpovedal vo chvíli, keď nám to ťažko a bolestne pripadá, ako keby sme mali hľadať výhovorky.

Čím dlhšie odkladáme neprijemné rozhodnutia, tým je menej pravdepodobné, že nájdeme v sebe ešte silu správne konať.

Vonkajšími gestami a výrečnosťou sa nám aj dosť často dari navonok vlastné chyby zaretušovať a zmalicherniť. Neoslobodzuje nás to ale od skutočnosti viny, a lož sebe samému sa len znižuje.

Netreba aj nás donútiť, aby sme pomáhali niesť kríž svojim blízkym? Len tá vec je stratená, ktorej sme sa sami vzdali.

Musíme všetko vidieť, veľa prehliadnuť v otcovskej láske a len sem-tam napomínať a napravovať. Nijaké šikanovanie v znamení šírenia dobra a lásky. Neznamená to ale nemať pevnú ruku pri výchove.

Je ľahké prisahat vernosť, keď nás to nič nestojí. Ale je veľmi ťažké zostať záväzku verným, keď treba zožať nežádúmy a opovrhnutie... A my sme to predsa tak úprimne, vážne a nezištne mysleli.

Spasiteľ nám bol podobný vo všetkom, okrem hriechu, až po bolestný vzdych na kríži v najťažšej chvíli opustenosti. Dôverujeme mu preto. Iste nás pochopí vo chvíli, keď už nič nebudeme môcť a keď sa nám všetko bude zdať stratené. Vtedy sa započúvajte do jeho slov: „Otče, nie moja, ale tvoja vôľa nech sa stane.“

(Vybral a prel. MARIÁN SKALA)

Spomienky na budúcnosť

Je titul, ktorý použil v svojej odvážnej knihe Erich von Däniken a ktorý si vypožičali aj filmári pre rovnomený film, nakrútený podľa exaltovaných názorov a záverov tohto švajčiarskeho časníka. Ak si v tomto príspevku vypožičiavam nadpis jeho knihy, nechcem sa zaoberať ani uvedenou knihou ani spomínaným filmom. Zrelú pravdu o sebe, a najmä o svojej knihe, vyslovil sám autor, keď priznal: „Napísať túto knihu bola odvaha — nie menšia odvaha je čítať ju.“ Nestratil som odvahu (a myslím, že so mnou mnohí iní) ani pri jej čítaní, ani pri jej filmovom predvedení. Neodradili ma nesúhlasné a kritické poukazy, ktoré sa v súvislosti s vydaním tejto knihy u nás odzrkadlili v recenziách niektorých našich kresťanských časopisov. Mám na mysli aj nekatolícke kritiky. Predsa vynára sa mi pri spomienke na túto knihu myšlienka, ktorú iste prijmete so súhlasným porozumením: **Na budúcnosť nemôžeme spomínať, na budúcnosť musíme myslieť!**

Spomienky patria minulosti. Teda všetkému tomu, čo je za nami. Spomienky môžu byť milé, hrejivé, smutné i trpké. To sa vždy odrazí v tom, čo sme prežili, lebo ako to zdôrazňuje autor slávneho Emila a detektívov v NDR žijúci spisovateľ Erich Kästner: „Život nie je iba ružový a nie je iba čierny, ale pestrý. Sú ľudia dobrí a ľudia zlí a tí dobrí sú tu a tam zlí, a tí zlí bývajú niekedy dobrí. Môžeme sa smiať a plakať a ozať, že tu a tam plačeme, akoby sme sa už nikdy nemali smiať, alebo sa srdečne smežeme, akoby sme nikdy predtým neplakali.“ A tak sa dá napr. ku všetkým tým trpkým spomienkam zaradiť všetko to, čo sme my sami prežili ako bolesť a trpkosť, hoci pre iných to bolo spojené s radosťou a spokojnosťou. Mám takú trpkú spomienku na prvú cestu loďou po rozbúrenom mori. Predchádzala ju pochopiteľná radosť, ktorá vylučovala možnosť toho, že sa nám do cesty vlúdi i taký zákerný hosť, ako je morská choroba. Keď na to spomínam, myslím na usmiate tváre vytvalých a skúsených spolucestujúcich, na ich pochvalné reči o majestáte mora, ale moje vlastné spomienky mi neprijemne pripomínajú nemohúcnosť, v akej som sa zvíjal v lodej kajute, bledý, umorený i znechutený. Výstup na pobrežie zdal sa mi ako oslobodenie z náručia divokých vln, ktoré ma chceli pohltiť.

Sú však spomienky, ktoré si nemôžeme vyárendovať len pre seba. Sú to spomienky, ktoré svojou náplňou sú nám všetkým spoločné. Aj tieto môžu byť radostné, ale aj tieto môžu byť smutné, varovné a tvrdé!

K ním patrí hrôza, ktorú vyvolalo prvé použitie skazonosnej atómovej bomby. Bezprostredne sa nás, pravda, to nedotýkalo, ale výbuch, ktorý v prvoaugustových dňoch pred 26 rokmi zastihol známe japonské mestá, alarmoval už vtedy a alarmuje aj dnes k tomu, aby sme v pokojnom vyrovnaní nezabúdali na minulosť, ale so zodpovednou vážnosťou mysleli na budúcnosť. Vtedy to bol prvý výbuch, prvé použitie hrôzostrašnej zbrane. Historická udalosť? Aj to! Ale predovšetkým historické varovanie! Ak uvážime, že stupňované zdokonaľovanie nukleárnych zbraní uchvacuje svet, tu potom ozať nie je možné zabúdať a nie je možné nemyslieť. Zabúdať na hrôzu, ktorú svetu svojím zvestovaním táto zbraň priniesla a nemyslieť na dôsledky, ktoré by v budúcnosti mohla vyvolať a spôsobiť. V tom zmysle autor Spomienok na budúcnosť veľmi dôstojne uvažuje, keď píše a varovne nám pripomína: „Ani jeden Rus už nemusí vkročiť na americkú pôdu, a predsa môže byť premenený na púšť, a ani jeden Američan nemusí vkročiť na územie Sovietskeho zväzu, lebo aj tak by toto územie po atómovom výbuchu bolo pre radioaktivitu neobývatelné a neúrodné.“

Treba s pochvalným uznaním privítať všetky dobromyselné úsilia predstaviteľov štátov, ktorí sa rozhodli podpísať zmluvu o zákaze používania nukleárnych zbraní. Tu si pripomeňme aj užitočnú návštevu zástupcu Sv. stolice arcibiskupa Casaroliho v Moskve v jarných dňoch tohto roku i všetkých tých, ktorí bez rozpakov a s vedomím veľkej zodpovednosti za osudy ľudí svojich zemí i celého sveta tak urobili.

Tým viac treba privítať veľmi vážny, naliehavý a starostlivý premyslený návrh vlády Sovietskeho zväzu na zvolanie konferencie mocností, vlastniacich jadrové zbrane, ktorá by prerokovala otázky jadrového odzbrojenia. Tento významný návrh vyvolal všeobecný a veľký ohlas v celom svete. Veď vyjadruje „**dávnú túžbu všetkého ľudstva**“, ako sme to mohli čítať vo vyhlásení našej federálnej vlády.

Tieto poukazy mi nevdojak vnucujú spomienku na rozhovor dvoch hrdinov v knihe Žiadam odpoveď od Christiana Geisslera. (Jej český preklad vyšiel r. 1962 v Prahe) „**Ty ani ja nie sme vinní tým, čo sa napáchalo v minulosti, ale za to sme vinní tým, čo sa v budúcnosti urobí z toho, čo sa napáchalo.**“

Pred 6 rokmi v Spojených štátoch uložili do zeme dve schránky, ktoré sú tak vybavené, že za všetkých možných a predpokladaných okolností musia vydržať v zemi 5 tisíc rokov. Obsahujú všetko, čo umožní budúcim ľuďom poznať náš terajší život. Dokonca pamätali aj na to, ak by nejaká nepredvídaná katastrofa zničila svet a vyhubila väčšinu ľudstva, že uložili v tých debnách aj dešifrovacie zariadenia, ktoré umožnia budúcim ľuďom rozlúštiť a preložiť reč dnešných generácií generáciám zajtrajším. Nemôžeme upierať originalitu tomuto nápadu, ale myšlienka je ozať rozčarujúca. Pochybujeme o šťastnej budúcnosti, alebo sami vopred určujeme jej smer do skazonosných stavov a cieľov?

Pripomínajúc slová Svätého otca Pavla VI. z jeho tohoročného mierového posolstva, pochopme vážnosť a naliehavú potrebu účinného boja za mier vo svete: „**V zrkadle mieru vidíme, aké je ozaťné, hodnoverné, moderné nad všetkým anachronizmom sebatrávenia triumfujúce ľudstvo. Veľkou myšlienkou mieru najlepšie zvýrazníme, že musíme sa navzájom milovať, jeden v druhom spoznať brata a že aj ako bratia chceme žiť!**“

Skutkami naplnený odkaz tohto mierového posolstva, ktoré sa v tisícich obmenách ožýva z úst všetkých zodpovedných a na šťastnú mierovú budúcnosť ľudstva úprimne mysliacich predstaviteľov rôznych svetových spoločenstiev a štátov, mal by sa uchovať nie v hĺbinách zeme s určením na vymedzenú časovú hranicu, ale pre celú budúcnosť ľudstva. Mal by byť nie zakopaný, ale pevne zakorenený v hĺbkach našich ľudských sŕdc a mali by sme ho už uvedomelo a hlboko zakoreňovať v srdciach tých, ktorí raz prevezmú miesta po nás!

Trvalý odkaz mieru v budúcnosti by bol najkrajšou spomienkou i pamiatkou na našu prítomnosť. Tu však ide o to, aby sme toto poslanie neprijímali iba ako prostú, žiaducu a krásnu túžbu, ale záväznú a zaväzujúcu ľudskú povinnosť. Myšlienky na budúcnosť pretkanú spomienkami na besniacu minulosť poslednej svetovej vojny, varovne sa nám ponúkajú, ale aj zodpovedne nás zaväzujú!

Dr. EMIL KORBA

ZÁKRUTY BEZ CIEST

Nedávno vydalo vydavateľstvo Smena neveľkú knižočku lekára-chirurga Pavla Straussa pod názvom Zákruty bez ciest.

Autor okrem svojho lekárskeho povolania je aj publicistom vysokých kvalít. Hoci sa v tejto svojej poslednej práci dotýka najviac otázok lekárskej etiky, zmyslu lekárskeho povolania, prístupom k pacientovi, jeho úvahy sú priam nabité ľudskou múdrosťou a životnou skúsenosťou, jasnou argumentáciou a prísnu logikou; dotýkajú sa aj mnohých iných stránok ľudského života, rozličných vedných disciplín. Skratkové a hutné výpovede, adresované predovšetkým kolegom z povolania, možno aplikovať takmer na všetky ľudské povolania a životné situácie, akými sú napr. ľudské vzťahy, bolesť a utrpenie v ľudskom živote, hutné úvahy o zmysle života, o zodpovednosti za ľudské činy a pod. Raz narába skalpelom ako chirurg, inokedy ako múdry učiteľ hovorí vnímavému žiakovi, ako filozof životnej múdrosti, alebo sa prihovára ako matka k dieťaťu a pohladkáva ho. Ale čo je hlavné: nevnučuje sa, nemoralizuje, hoci by tu také pokušenie bolo skoro na mieste. Jedno aj druhé núka sa samo: nepodvratnou argumentáciou a jasnozrivou logičnosťou.

Pavlovi Straussovi nie sú cudzie a neznáme len lekárske autority, ale aj básnici, filozofi, hudobníci, svetoví spisovatelia. Knižočku možno označiť za plod ľudskej múdrosti pre všetky kategórie povolania. Nech otvoríme ktorúkoľvek stránku tejto knižočky, dýcha na nás životná pravda, ktorú autor tak suverénne vyhmatava a precízne formuluje takmer v aforizmovej skratke. Koľko múdrosti sa skrýva napr. v týchto náhodne vybratých vetách a výpovediach:

„Žiť je vážna zodpovednosť, a žiť pre iných — ešte väčšia... Chcieť byť dobrým lekárom — to je prvý stupeň dobroty. Kto chce veľa, dosiahne málo. Kto chce len málo, nedosiahne nič. Pri realizácii dobra nemožno byť dostatočne náročným.

Nemôže byť lekárom, dobrým lekárom ten, kto nemá v sebe lásku. Chorému človeku nestačí len odborný zákrok. I po správne uskutočnenom zákroku cíti sa pacient — i keď je vyliečený — o čosi ukrátený, ba olúpený. Každý čaká i kúsok toho nášho ja — nášho srdca.

Lekár by mal svoje lekárstvo nosiť v sebe ako stigmú, a nie ako profesionálnu výmennú hodnotu. Veď lekár, a najmä chirurg, je kňaz pred oltárom regenerácie.

Chirurg je často nie nositeľom zdravia, ale asistentom smrti. No i túto úlohu musí zohrať úprimne a čestne. Je strašné byť strojcom osudov — často tragických. Je krásne byť darcom zdravia a šťastia...

Smrť sa zdá byť konečným akordom života. Ale skôr sa zdá život drámou, ktorej peripetiou je smrť. Smrť je poslednou bodkou za veľdielom života. Len dobré ukončenie robí dielo dielom, robí ho naozaj pekným...

Prežívať aj svoju smrť vždy v smrti iných. Žiť v úcte pred smrťou a pred utrpením! Bez veľkých gest. Nik nemusí pobaďať, čo v nás rastie. Tichá a hanblivá je chirurgova láska k človeku...

Zmyslom choroby je zdravie. Zmyslom zdravia je tvorivá práca. Zmyslom práce je život. Zmyslom života môže byť iba niečo, čo presahuje trvanie. Nech po nás neostane len spomienka: bol dobrý chirurg, ale aj — bol slušný človek...

Nie priestory a svety delia ľudí, ale zhrdzavené kontakty duší...

Žiť pre chirurga, šoféra, herca a básnika znamená nechať sa odstrašiť. Neúspech, havária a umlčovanie patria k životu ako pauzy k hudbe, ako chmýry k nebu, poruchy k stroju...

Ako je na baletke krikľavejšia tučnota, na lekárovi je markantnejší charakterový defekt ako na inom človeku. Darmo je: na bielych plášťoch skôr zbadať špinu. Od lekára sa očakáva vyššia etická úroveň ako od remeselníka. Práve preto, že nie je a nemá byť remeselníkom...

Pre lekára jestvuje svet vždy a trpiaci človek. Vedieť, aby sme mohli pomôcť. A koniec!

Sme vďační nakladateľstvu Smena za vydanie tejto cennej, optimistickej knižočky.

T. M. RASLAVICKÝ

Cirkev a hospodársky rozvoj

Hneď pri stvorení Boh ustanovil ľudí za pánov všetkého stvorenstva, aby nim vládli a užívali ho na slávu Božiu a na svoje zdokonaľovanie. (Gn 1, 26; Múdr 2, 23) Toto mal na zreteli koncil, a preto žiadal čo najvyšší hospodársky rozvoj pre dobro všetkých ľudí.

Aby sa vyšlo v ústrety rastu obyvateľstva a aby sa vyhovel stúpajúcim nárokom ľudského pokolenia, právom sa dnes dbá viac dnes než predtým o zvýšenie poľnohospodárskej a priemyselnej výroby, ako aj o rozšírenie služieb — učí koncil.

Toto zvýšenie však má isté predpoklady. A tak koncil pokračuje:

Preto treba napomáhať technický pokrok, novátorské úsilie, zakladanie a rozširovanie podnikov, zdokonaľovanie výrobných metód, podnikavosť všetkých zúčastnených na výrobe, slovom, všetko, čo môže slúžiť tomuto vývoju. (Cirkev v dnešnom svete 64.)

Koncil veľmi prízvukuje pravý cieľ tohto rozvoja. Zdôrazňuje, že hlavným cieľom takejto produktivity nie je iba hojnosť výrobkov, ani zisk, ani moc, ale služba človeku so zreteľom na jeho materiálne potreby ako aj na požiadavky jeho intelektuálneho, mravného, duchovného a náboženského života. Pritom podčiarkuje, že to platí o každom človeku a každej spoločenskej skupine všetkých plemien a svetadielov. Ako to možno dosiahnuť?

Koncil dáva návod slovami: Hospodárska činnosť sa má vyvíjať podľa svojich vlastných metód a zákonov v medziach mravného poriadku, aby sa tak uskutočňovali zámery Božie s človekom.

Z toho plynie, hospodársky vývoj musí byť pod kontrolou človeka. Treba sa usilovať, aby čím väčší počet ľudí každého postavenia a — na medzinárodnom poli — všetky národy mohli mať činnú účasť na jeho usmerňovaní. Koncil dôrazne pripomína všetkým povinnosť starať sa o pokrok spoločnosti. Prízvukuje to najmä pre kraje hospodársky menej využité, kde je naliehavo potrebné využiť všetky prostriedky. Veď tam vážne ohrozujú verejné dobro tí, ktorí nechávajú nevyužitú svoju bohatosť a tak pripravujú pospolitost o materiálne a duchovné prostriedky, na ktoré je odkázaná. V hospodárskom živote bijú do očí veľké rozdiely. Koncil nám ukladá, aby sme sa húževnato usilovali čím skôr odstrániť tieto rozdiely, ktoré sa často vyostrujú a sú spojené s individuálnou a spoločenskou diskrimináciou.

Na ceste hospodárskeho rozvoja je nutná istá pohyblivosť. Spravidlosť a rovnoprávnosť si vyžadujú, aby sa táto pohyblivosť upravovala tak, žeby sa nestalo neistým a vratkým položenie jednotlivcov a ich rodín.

Koncil pripomína, aby aj pri nových formách priemyselnej výroby — ako je napr. automatizácia — každý mal dostatočnú a primeranú prácu a zároveň, aby mal možnosť zodpovednej technickej prípravy.

Z povedaného sa k nám prihovára úprimná snaha koncilu o čo najväčší hospodársky rozvoj na úžitok všetkých ľudí na svete.

Dr. JÁN BUBÁN

„TOTO JE MÔJ MILÝ SYN“

(K sviatku Premenenia)

Tmavú noc, hoc aj hviezdnatú a mesačnú, vystriedáva svetlý, jagavý deň. Ozaj, ako v rozprávke, na švihnutie čarovným prútikom rozlieva sa oslepujúce svetlo žiarivého slnka. Jeho lúče jasom a hrejivosťou prenikajú do všetkých kútov zeme. Človek sa hneď cíti lepšie, veselšie a zdravšie. Hľa, čo dokáže naše vesmírne slnko!

Spasiteľ sveta v svojom tuzemskom putovaní a účinkovaní, staby zatúžil zaodiť svoje ľudské telo rúchom svojej Božskej prirodzenosti. Chcel ukázať záblesk nebeskej slávy a večnej blaženosti. Vybral si vhodnú dobu i miesto, ale aj očitých svedkov z radov svojich učeníkov. Keď vyviedol apoštolov Petra, Jakuba a Jána na neďalekú horu, pohružil sa do vrúcnnej modlitby, tak, ako to vždy robieval. Prestal vnímať svoje okolie, sta by nik a nič okolo neho nejstvovalo, len On, v dôvernom rozhovore so svojím nebeským Otcom. Apoštolov neprekvapila tá neľahostojná obradnosť a prejav zbožnosti, lebo si už zvykli vidávať svojho Majstra takto sústredene sa modliť. Isteže, aj ich to nabádalo už neraz, aby sa aspoň pokúsili o taký prejav úprimnej a zbožnej modlitby...

A hľa! Jas slnka na oblohe stal sa tmavým, matným leskom! Ani čo by v ich bezprostrednej blízkosti zjavilo sa o mnoho silnejšie, jasnejšie a ľudský zrak úplne oslepujúce slnko... Videli svojho Učiteľa a Majstra vznášať sa nad zemou, z jeho bytosti vyžarovalo nad slnko jasnejšie svetlo... Nie, nebol to kľamlivý sen, ani planý prelud, ba ani hmlistá vidina! Dobré si pretreli zrak, aby videli a uvedomili si reálnu skutočnosť, v ktorej im Spasiteľ dovolil, aby ho videli v záblesku Božskej prirodzenosti. Neverili vlastným očiam! Veď videli svojho Majstra v spoločnosti Mojžiša a proroka Eliáša! Ich rozum nestačil vnímať a chápať, čo sa robí, ale ich srdce a dušu zaplavoval nevýslovný, podmaňujúci pocit spokojnosti... Bola to chvíľka dosiaľ nezažitého šťastia!

Pánovo premenenie nám však pripomína skutočnosť, že v jase slnka, v žiare nebeskej slávy v bezprostrednej blízkosti velebnosti Božej, neobstojíme v hábte ľudskej krehkosti, hriechnosti a nedokonalesti. Preodiť sa do rúcha nebeskej slávy znamená prepustiť sa, premeniť sa v celom rozsahu svojho života! Žiť životom viery, nádeje a lásky! Žiť s Bohom v srdci svojom už tu na zemi, ako ozajstné, dôverné dieťa nebeského Otca!

Pocit ozajstnej blaženosti u apoštolov, svedkov Pánovho premenenia, trval len krátky čas. Ani im nebol daný nastálo, aj oni sa museli vrátiť do reálnej skutočnosti!

Ci človek naozaj nemôže byť trvalejšie blažený a spokojný z úspechov svojho duchovného napredovania? Ci snaha o vlastné „premenenie“, je len prešľapovaním z miesta na miesto bez viditeľného a znateľného úspechu? Má toto snaženie o vlastné premenenie vôbec nejaký význam, keď výsledky zdajú sa nám samým nedostatočné a iluzórne?

Isteže, má! U mnohých učiteľov sv. Cirkvi i v praktickom živote svätých, nájdeme kladnú a uspokojujúcu odpoveď! Ale človek je už taký tvor, že čo sám neprekoná, čo si sám v sebe neujasní, neuspokojí ho!

Žiadne úsilie o duchovnú úroveň života, žiadna snaha a námaha nie je bez úspechov. Z malých, dielčích úspechov vzniká to naše premenenie v dieťa božie, získavajúce priazeň a zaľúbenie Otca v nebesiach už tu na zemi!

Život hlboký, neochvejnej viery, a vrúcnnej lásky k Bohu, je životom reálneho chápania nášho poslania tu na zemi. Takéto chápanie Premenenia Pána a teda aj našej premeny je zárukou, že aj pre nás budú platiť Otcove slová: „Toto je môj milý Syn, v ktorom mám zaľúbenie!“

TIBOR FEDORENKO

Nepравý Areopagita

(Odpoveď k poznámke istého nášho čitateľa)

Okolo roku 500 objavili sa v kresťanskom svete spisy pod menom žiaka sv. Pavla Dionýzia, člena Areopagu (viď Skutky ap. 17, 34). Zachovali sa štyri spisy a jedenásť listov (De divinis nominibus, De mystica theologia, De caelesti hierarchia, De ecclesiastica hierarchia). Boli napísané pod vplyvom neoplatonizmu (Plotina z. 270, Prokla z. 485).

Ich autor dosiaľ nie je identifikovaný. Spočiatku ich pri diskusiách využívali monofyziti, preto už roku 533 vedúci katolíckych biskupov Ignác z Efesu ich odmietol ako podvrhnuté (apokryfy). Keď ich však za autentické neskoršie uznával sv. Gregor Veľký (z. 604) a sv. Maxim vyznavač (z. 662), ich autorita sa upevnila (por. Sv. Tomáš Akvinský z. 1274).

Pochybnosti o ich autentickosti-pravosti obnovili humanisti (Lorenzo Valla z. 1457, Erasmus Rotterdamský z. 1536). Dnes nielo vedca, ktorý by ich uznával za spisy žiaka sv. Pavla. Jednako sú stále veľmi významné. Citujú sa pod menom Pseudo-Areopagita, po slovensky by bolo „Lži-Areopagita“ (porovnaj „Lžidimitrij“). My sme namiesto „Lžiareopagitu“ použili jemnejší výraz „Nepравý Areopagita“.

Dr. J. Mastiliak

„MAMMA MARIANOVA“ ORODUJ ZA NÁS

Matička Božia, skloň ku mne
láskavú svoju tvár,
svoj život ti dnes úplne
odovzdám ako dar.
Keď zmysel bytia zastreje tma
a hrôza temnoty,
dušu mi ponor do svetla

materskej dobroty,
materskej dobroty.

Keď o to pôjde: mrieť či žiť
a hmla mi zastreje zrak,
nedaj sa smrti priblížiť,
rozptýľ jej čierny mrak.
Láskave na mňa pohliadni
a ty ma opatruj,
chladný pot z čela zotri mi,

nádejou posilňuj,
nádejou posilňuj.

Keď duša telo opusti,
zanechaj navždy svet,
v tej chvíli, Bože, odpusť mi,
a vezmi k sebe hneď.
K tebe sa, Matka, priviniem
na prahu večnosti,
bezpečne s tebou spočinie

vo večnej radosti,
vo večnej radosti.

Táto báseň je prekladom známej českej mariánskej piesne MATIČKO BOŽÍ, OBĚTUJ... (Autori: Eliška Krasnohorská — A. Kolísek). Zaznieva aj v slávnej opere Bedřicha Smetanu: TAJOMSTVO.

Z češtiny pretlačil Marián Skala.

Výklad služby Božej

(Dokončenie z min. čísla)

Ikonostas nahradzuje divadelnú oponu pre duchovnú drámu. Otváranie a zatváranie cárskych a diakonských dverí je ako dvíhanie a spúšťanie opony. Ukazovanie sa kňaza alebo jeho spoluslužiacich pomocníkov, najmä diakonov pred ikonostasom alebo v cárskych dverách, ako aj všetky iné pohyby v priestore kňazišťa umožňujú hrať, znázorňovať, napodobňovať, čiže symbolizovať rôzne osoby a udalosti. Teda oficiálne zariadenie východných chrámov, najmä kňazišťa a predpisy o pohyboch kňaza a jeho pomocníkov pri slúžení Služby Božej, sú markantným dôkazom, že východná Cirkev má snahu od nepamäti uvádzať duchovnú drámu, živými obrazmi znázorňovať = symbolizovať hlavné udalosti zo života Božieho Syna vtedy, keď sa koná obeta Nového zákona nekrvavým spôsobom, pri ktorej sa neviditeľne obnovuje krvavá obeta Spasiteľa sveta na kríži a privlastňujú sa nám zásluhy Kristovho života.

Preto podľa nášho názoru nie je celkom namieste moderný náhľad niektorých liturgistov, ktorí tradičné symbolické výklady považujú za subjektivismus bez opodstatnenia. A pracujú na zdeformovaní majestátnosti východnej Liturgie všetci tí, ktorí sa neusilujú priestory pre jej odhavovanie zariaďovať podľa tradičných noriem, ktorí stavajú oltáre k stene, odstraňujú ikonostasy a baldachýny.

O. Ján Ďurkán

I. Výklad Proskomídie

Proskomídia je prvá časť Služby Božej. Má za cieľ pripraviť všetko potrebné k prineseniu liturgickej obety. Má pripraviť kňaza, ľud i obetné dary. Koná sa na bočnom oltáríku, ktorý sa volá žertveník, pretože v čase konania proskomídie brány ikonostasu sú ešte zatvorené a že sa koná potichu, mnohí veriaci majú skreslený pojem o význame proskomídie a v najnovšej dobe viac a stále hlasnejšie sa ozývajú hlasy ju skrátiť a zjednodušiť. V skutočnosti má oveľa väčší význam a nemenej zaujímavý historický vývoj.

1. – **Názov**, je z gréckeho slova „proskomídzo“ – prinášam, obetujem. Ponáša sa na latinské slovo offerro, z ktorého je poslovenčené ľudové slovo oferovať = obetovať a latinské slovo offertorium. V niektorých starších gréckych a slovenských liturgikonoch namiesto slova proskomídia nachádzame slovo: Prótezis, Predloženie. Tento druhý názov vznikol tak, že modlitba nad pripravenými obetnými darmi sa nazýva „Modlitba predloženia“. I keď v iných obradoch úkon prípravy obetných darov označujú inými slovami, vyslovujú však prakticky to isté. Čiže proskomídia svojho druhu bola a je v každom obrade.

2. – **Svojím vznikom** korení v apoštolských časoch, čiže nechýbala ani pri liturgickej obeti apoštolov, pravda však, mala inú formu, inú podobu ako (Dokončenie v bud. čísle)

Sv. solúnski bratia v tlačенých kázňach

(Pokračovanie)

Prvá kázeň na oslavu svätých solúnskych bratov je od Jura-ja Fándlyho z r. 1795/1796. V zbierke Prihodné a svätečné kázne, od mnohovelebného pána Fándly Jura, nahačského farára zložené a i kázané. V 2. zväzku tejto zbierky nachádzame kázeň: Vichvalujme mužov chvalitebných a predkov našich, v pokoleňu svem“. Krátky obsah kázne je tento.

Slováci mali apoštolských mužov ešte pred príchodom sv. Cyrila a Metoda. Učenie týchto trvalo veľmi krátko. Blahoslavené boli časy, keď Boh poslal nám dvoch solúnskych bratov, aby vyhľadávali pohanské duše a privádzali ich ku Kristovi.

Sv. Cyril a Metod sú hodní tejto slávnosti za svoju veľkú apoštolskú prácu. Oni boli naši najväčší duchovní pastieri a apoštoli. Tak ako iné národy majú svojich chvalitebných apoštolov, tak aj my máme sv. Cyrila a Metoda. Tak ako sa oni starali o naše spasenie, tak sa my máme starať o ich úctu. 900 rokov po Kristovom narodení sv. Cyril a Metod, z jednej krvi zrodení, bratia z východných krajín, prišli z vnútnutia božieho do Ríma za čias pápeža Mikuláša I. a doniesli so sebou z ostrova Cherson sväté telo sv. Klimenta III. Zdržali sa tam až do času Hadriana II. Pápež, vidiac ich apoštolskú horlivosť, dovolil im, aby okrem gréckych národov vyučovali aj Bulharov, Slovákov, Moravanov a Čechov. Ponajprv, aby sa zastavili u pobožného slovenského kráľa Svätopluka. Keď sv. Cyril Svätopluka pokrstil, tento naplnený Duchom Sv. a apoštolskou horlivosťou začal modly falošných bohov rúcať a na ich mieste postavil Najvyššiemu Bohu nášmu kostoly a ustanovil horlivých kňazov. Na dvore kresťanského kráľa Svätopluka zdržoval sa aj český knieža Bořivoj, ktorého sv. Cyril so svojím bratom na kresťanskú vieru obrátil, čím aj česká krajina dostala podiel na našej svätej viere. Sv. Cyril dokončil v Ríme r. 969. Metod požiadal sv. Stolicu, aby dovolila slúžiť omšu v slovanskom jazyku. Mária Terézia preukázala svoju náklonnosť a lásku našim svätým apoštolom, keď roku 1777 vyprosila od Svätej Stolicy pre nás, aby v jej krajinách vo všetkých kostoloch dňa 14. marca na ich pamiatku sa slúžili sväté služby božie. Radostný deň 14. tohto mesiaca pre nás všetkých hoden je, aby sme ho my a naši potomci s najväčšou slávnosťou odhavovali, lebo nám skrze svätých bratov milostivý Boh ukazuje, aké je veľké jeho milosrdenstvo, akú veľkú dobrotu učinil našim národom, keď k nám týchto svätých apoštolov poslal. Hoci autor je veľkým horliteľom a čitateľom cyrilometodejskej tradície a usiluje sa povedať v svojej kázni čo najviac, v kázni má niekoľko nesprávnych údajov. Fándly pripisuje obrátenie Slovákov aj Čechov solúnskym bratom. Fándly predpokladal, že solúnski bratia prišli na Veľkú Moravu pokresťančovať slovianskych pohanov, no my z prameňov vieme, že v čase, keď Rastislav žiadal v Carihrade vierozvestov, jeho krajina už bola kresťanská. V posolstve sa hovorí: „nás ľud sa od pohanstva odvrhol a kresťanského zákona sa drží“... Teda solúnski bratia neprišli veľkomoravských Sloviakov obracať na kresťanskú vieru, ale prišli pomáhať ich územie cirkevne osamostatniť.

V prameňoch nemáme správy o účinkovaní sv. Cyrila a Metoda u Čechov. Tráduje sa síce Bořivojovo pokrstenie a jeho manželky sv. Metodou, ale je to ťažko dokázateľné. Nesprávne uvádza Fándly, akoby sv. Metod bol pokrstil Svätopluka. Nemáme správu o pokrsení Svätopluka, ale máme správu, že Metod pokrstil knieža visľanské.

Autor kázne pomýlil sa aj v osobe pápeža Klementa I., ktorého ostatky našli na ostrove Cherson. Nesprávne uvádza, keď hovorí, že to boli ostatky Klementa III, lebo vieme, že to bol tretí nástupca sv. Petra. V kázni neuvádza smrť pápeža Mikuláša I. Autor hovorí aj o misionárskej činnosti Metoda u Chorvatov a Bulharov, ktorú nemožno dokázať. Autor kázne hovorí, že sv. Cyril a Metod spolu pochovaní ležia v Ríme.

Ďalšiu kázeň o sv. Cyrilovi a Metodovi máme už v kazateľskom časopise Radlinského „Poklady kazateľského rečníctva“. I. roč. zv. 2. str. 215–235, „Kázeň o životopisnom účinkovaní svätého Cyrila a Metoda, slovianskych apoštolov na zakladaní a rozširovaní viery Kristovej medzi Slovanmi vôbec a o doterajšom jej udržiavaní medzi Slovanmi zvlášte.“ Tú kázeň napísal Michal Chrástek. Je to kázeň, ktorá vo vtedajšom čase znamenala v kazateľskej literatúre veľký pokrok. Autor vzletným spôsobom líčil život oboch svätcov. Prečo

UČITELKY CIRKVI

Tak ako výrazné rysy veľkosti svätcov vyhlasuje Cirkvi kanonizačným procesom po smrti týchto duchovných veľikánov, tak podobne udeľuje mnohým čestný titul „učiteľa cirkvi“. Kritériom uznania a udelenia tohto titulu sú: osobná svätosť, pravoverné učenie, náuka hlbokých základov v ocenení a uznaní učiteľského úradu Cirkvi.

Slávnymi cirkevnými učiteľmi sú napr. Sv. Bazil a jeho súčasníci sv. Gregor Naziansky a Nysský, sv. Ambróz, Hieroným, Augustín a iní. K týmto skvelým svätým mužom, ktorých rovnako cti si kresťanský Východ i Západ, pribudli dve sv. ženy, sv. Katarína Sienska a sv. Terézia z Avily, ktoré Pavol VI. vlni vyhlásil za učiteľky Cirkvi.

SV. KATARINA zo Sieny (XIV. st.) predstavuje v časoch neutesených podmienok vládnucej hierarchie pápežského dvora s hlavou Cirkvi pod vplyvom politickej moci Francúzska, predstaviteľku smeru kresťanskej mystiky, víťaznej nad ľudským zmätkom v pápežskej kúrii a vo vtedajších časoch. Sv. Katarína stojí v jednotnom šiku posvätnéj ofenzívy pre víťazstvo duchovného poslanca Cirkvi s Bl. Henrichom Sousoom, Brigitou Švédskou, Tomášom Kempenským a hnutím obrodnej zbožnosti.

Je spájajúcou osobnosťou prísne rozjímavého života a činorodej aktivity. Stigmatizovaná trpiteľka včas vyzýva v Avignone sídlaceho pápeža Gre-

gora XI. k návratu do Ríma. Vizionárskym charizmatom napomína jeho nástupcu Urbana VI. k miernosti a keď je jej hlas nepochopený, neupadá do zmätku a verejne pranieje vzoropápeža Klementa VII. (kardinál Róbert) ako „kata zo Zenevy“. Je budovateľkou disciplíny viery svojich čias a jej mystické trpiteľské zážitky sú horiacim utrpením pre Boha, ktorý v svojom Novom sa zjavil ako obetujúca sa Láska.

Zakorenená v dôvere v svojho Vykupiteľa a Božského Majstra, uplatňuje svoju hlbokú vieru v pravdivéj láske, mierumilovnosti a dobročinnosti. Ako ošetrovateľka chorých v čase morovej epidémie (1374) vystupuje s pevným odhodlaním k sprostredkovaniu mieru medzi pápežským dvorom a Florenciou. Rozmachom svojho jedinečného pera posla 375 listov dialogického obsahu mocným tohto sveta, Úvahu o zvestovaní presv. Bohorodičky a mnoho myšlienok asketicko-mystického obsahu. Táto svätica je charakterizovaná svojím súčasným životopiscom biskupom J. Ruppom ako „perspektívny príklad tajomnej sily v Božom ľude a kresťanskej solidarity k Apoštolskému stolu“. Narodila sa r. 1347 v Siene, Taliansko. Za svätú vyhlásená r. 1416 Píom II.

O necelé dve storočia neskoršie uvažuje Prozreteľnosť v dejinách kresťanstva druhú vynikajúcu osobnosť, sväticu rozjímavého apoštolátu a horlivosti. Je to Sv. TERÉZIA Z AVILY. (XVI. st.) Temperamentná Španielka nehľadá v karmelitskej reholi nečinnosť a omrže-

losť života, ale jeho rozvoj v predsa-
vzati „umožniť ľuďom prežitie radosti
a úsmev života“.

Jej bohaté duševné a rozumové schopnosti ju oboznámili s problematikou súčasného diania. Vo svojom reholnom živote nachádzala cestu k spaseniu za cenu veľkých a ťažkých zážitkov a obetí. Po zdanlivo depresívnom období dozrieva k poznaniu a pocho-
peniu teológie nádeje radostného posolstva, ktorým túži naplniť duchovnú prázdnotu mnohých ľudí medzi nebom a zemou. Tieto úchvatné myšlienky stvára v autobiografickom spise O milosrdenstve nášho Pána, Cesta dokonalosti a Hrad duše.

Takto otvorila prostá rehoľnica karmelskej samoty katedru „teológie srdca“, z ktorej začali čerpať už teológovia časov tridentského koncilu (1545—1563) a ku ktorým radi sa vraciame aj dnes.

Svätý otec Pavol VI., ktorý ju spolu so sv. Katarinou Sienskou poctil hodnosťou „učiteľky Cirkvi“, charakterizuje svoje rozhodnutie týmito výraznými slovami: „... toto vyznamenanie platí svätici ako žene, karmelitke, geniálnej spisovateľke asketicko-mystických spisov, rovnako ako učiteľke rozjímavého života“. Biskup J. Rupp podáva jej profil vo veľkej náuke lásky evanjeliového humanizmu, v rozumovej hĺbke náboženskej psychológie na základe biblického zasnúbenia s Pánom. Sv. Terézia narodila sa r. 1515 v španielskej Avile. Za svätú vyhlásená r. 1582.

ThDr. Gustáv ČEJKA

nám podáva takú krásnu syntézu o solúnskych bratoch na vtedajšie pomery neočakávanú, na to nám odpovedia pramene, z ktorých Chrástek vychádzal a o ktoré sa opieral. Predovšetkým to boli „Životy“, ktoré autor už poznal z Moskvi-fana. Ako ďalšie pramene autor uvádza: Pessina: Mars Moravicus, Lib. I. cap. 3. Theophanes: Chronographia ad annum 782. Ed. Paris s. 285. Fallmerayers: Geschichte der Halbinsel Morea. Th. s. 217. Georgius Papanek: Historia gentis Slovae cap. 10. Thome Archid. Spalat. Historia Solonensis c. 16. Adaukt Vogt: Untersuchung „über die Einführung der Buchstaben in Böhmen in Abhandlungen einer Privatgesellschaft“. zv. 1. str. 182., Anonym: De conversione Bogariorum et Carantanorum vo Freherových Spisoch českých str. 20., Annales Baronii ad 867 annum, Kristian: Vita s. Ludmillae a iné.

Hoci autor použil veľa hodnotných prameňov, predsa sa niektorých omylov aj on dopustil. V kázni hovorí o zobrazovaní sv. Cyrila a Metoda. Veľmi dobre vieme, keď sa pozerať po našich kostoloch, kde sú obrazy týchto svätých, ako sú namaľované. Obyčajne sú namaľovaní takto: Sv. Cyril v rehoľnom rúchu, ale sv. Metod v arcibiskupskom rúchu s paliom a v ruke drží tabuľu, na ktorej je namaľovaný posledný súd. Túto otázku si krátko vysvetlíme. Otázka maliarstva sv. Metoda súvisí s účinkovaním Metoda v Bulharsku. To, že Metod bol maliarom, neuvádza len sám Chrástek, ale aj Ján Hollý v Cyrilometodiáde, Šafárik, Plavecký a iní. Spomínaní autori túto teóriu berú od Dobrovského. Dobrovský sa opiera o kroniku Dukljanského, ďalej o niektorých byzantských kronikárov a spisovateľov, akými boli Symeon Logothet, Skylitzes a Kedrena s Assemaním. Jediný, ktorý bol proti, žeby Metod bol namaľoval obraz posledného súdu, bol Schlözer. Tento tvrdil, že Metod, ktorý namaľoval obraz posledného súdu v Bulharsku, je iný Metod a že ide o dve osoby. S Dobrovským mal tú istú mienku bulharofil Venelin. Túto mienku zavrhuje aj Pastnek a drží sa toho, že sv. bratia podnikli misionársku cestu na Veľkú Moravu bezprostredne z Carigradu bez toho, žeby sa pri tom boli zastavili v Bulharsku. Vajs hovorí, že hlavné pramene a Rímska legenda

mlčia o tom, lebo keby boli účinkovali v Bulharsku, istotne by to boli zaznamenali.

O Konštantínovej ználosti jazyka slovianskeho Chrástek hovorí, že to sa mu dostalo už na ostrove Cherson, keď tam našiel knihy v slovanskej reči. Čiastky evanjelia a Zaltár, ktorý našiel Konštantín na Cherson, neboli v slovanskej reči, ale bol to Vulfilasov preklad gótsky. Chrástek podľa Dobrovského pokladal cyriliku za staršiu ako glagoliku. To ako nevedomosť mu nemôžeme pripísať, lebo až v r. 1858 Šafárik dokázal časový primát glagoliky.

Udáva aj sviatok sv. bratov a hovorí, že u nás spomínaný sviatok sa svätil už v XI. storočí, bolo by to pre nás potešiteľné, ale táto správa je zatiaľ neoverená. Pravdepodobne myslí na „Nitriansky evanjeliar“, ktorý je z XI. storočia, ale práve v tomto sviatku sv. Cyrila a Metoda chýba.

Ďalšie kázne o sv. bratoch máme už iba v jednotlivých časopisoch. Vyznačným kazateľským časopisom bola Kazateľňa, časopis pre katolícke duchovné rečníctvo. Vydával ho František Richard Osvald od r. 1881. Tento časopis vyšiel v 28. ročníkoch. Nepodarilo sa mi vidieť všetky, mal som možnosť prezrieť 24 ročníky a v nich som našiel 14 kázni o sv. Cyrilovi a Metodovi od týchto autorov: Fr. V. Sasínek, Juraj Šlota, Vojtech Sasík, Dr. Ján Michalek, Martin Kollár, Alexander Daniška, František Richard Osvald, Kletus Bielek, Dr. Štefan Kmeť. František Viktor Sasínek má tri kázne v I., II., III. ročníku. Prvou témou je: Sv. Cyril a Metod naši biskupi, učители a spisovatelia. V tejto kázni Sasínek veľmi dobre chápe poslanie solúnskych bratov na Veľkej Morave, keď hovorí o zaslužení sa trojakého venca nevädnuceho, ktorý si oni tu zaslúžili.

Druhou témou je „Apoštolovia Slovanov a Rím“. Táto kázeň je z r. 1881.

Tretia Sasínkova kázeň je homíliou na sviatok sv. bratov.

(Dokončenie v bud. čísle)

o. P. Čecín

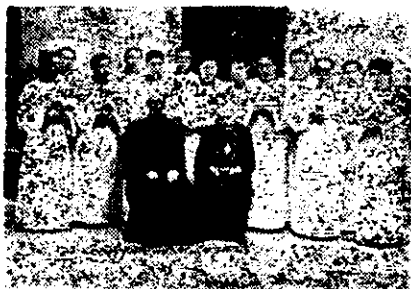
Z NÁŠHO ŽIVOTA

ZUBNĚ — Pri príležitosti chrámového sviatku Zoslania Ducha sv. navštívil 6. júna t. r. Zubné Otec biskup dr. Bazil Hopko. Po milom privítaní zástupcami veriacich ujal sa slova miestny duchovný správca o. Ján Gajdoš, ktorý poukázal na vzájomnú súvislosť medzi sviatkom, návštevou jedného z nástupcov sv. apoštolov a chrámom, zasväteným Zoslaniu Sv. Ducha. Otec biskup posvätil fasádu farskej cerkvi, dokončenú ešte vlani a slúžil archierejskú sv. Službu Božiu. Vo svojej kázni hovoril o Sv. Duchu, jeho daroch a poslaní Sv. Ducha v duši kresťana. Po Sv. Liturgii udelil sviatosť miropomazania najmladším farníkom, ktorým poprial požehnaný život pod vedením Sv. Ducha.

TRHOVIŠTE — Návšteva predstaviteľa diecézy nie je v našich farnostiach veľmi častou udalosťou. V Trhovišti bol biskup naposledy pred 30 rokmi. Tým milšia a vzácnejšia slávnosť bola, keď 6. júna t. r. zavítal do Trhovišta Otec ordinár Ján Hirka.

Po srdečnom pozdrave zástupcu okresného dekana o. Michala Čintalu a ostatných privítali veriaci v Trhovišti medzi sebou Otca ordinára starodávnym slovanským spôsobom chlebom a soľou. Medzi prítomnými, ktorí sa tejto milej cirkevnej slávnosti zúčastnili, boli aj mnohí miestni veriaci kalvinského vyznania, čo radostne dosvedčuje, že medzi občanmi je vzájomná zhoda a bratské porozumenie. Otec ordinár pri tejto príležitosti posvätil v Trhovišti novovymalovaný chrám, odslúžil Sv. Liturgiu a predniesol kázeň, zameranú k chrámovému sviatku. Farskú cerkev v Trhovišti obohatili peknými a vkusnými maľbami J. Volner a P. Milkovič. Vďaka patrí starostlivému duchovnému správcovi o. Gabrielovi Némethovi i všetkým snaživým farníkom v Trhovišti, ktorí sa s porozumením a láskou usilujú o to, aby ich Boží chrám bol dôstojným príbytkom eucharistického Spasiteľa.

J. E.

Naši bohoslovci bratislavskej CMB fakulty s Otcom biskupom a duchovným správcom bratislavskej gr. kat. farnosti.

Dňa 20. mája t. r. na sviatok Voznesenia Otec biskup dr. Bazil Hopko za asistencie ceremoniára o. I. Bačínskeho, kňazov a bohoslovcov udelil v kaplnke Cyrilometodejskej bohosloveckej fakulty nižšie svätenia (tonzúru a lektorát) trinástim gr.-kat. bohoslovcom bratislavskej teologickej fakulty.

Bohoslovcov-kandidátov na prijatie nižších svätení predstavil Otcovi biskupovi z poverenia Otca ordinára a predstavených CMB fakulty správca bratislavskej gr.-kat. farnosti o. arcidekan Jozef Hal'ko, ktorý je súčasne lektorom pre našich bohoslovcov na bratislavskej CMB fakulte.

V mene bohoslovcov Otca biskupa pozdravil Ján Gamrát, poslucháč IV. ročníka. Zároveň poďakoval všetkým, ktorí sa zaslúžili o dôstojný priebeh posvätných obrádov, najmä gr.-kat. chrámovému zboru, ktorý účinkoval pri týchto obradoch pod vedením pi. Emilie Hal'kovej.

Radostným vyvrcholením tejto cirkevnej slávnosti bola kňazská vysviacka našich novokňazov, tohoročných absolventov bratislavskej CMB fakulty, ktorá sa uskutočnila v nedeľu, dňa 20. júna t. r. v prešovskej gr.-kat. katedrále. Svoje prvé sv. liturgie odslúžili naši novokňazi v nasledujúcu nedeľu 27. júna. Snímky z tejto význačnej duchovnej udalosti prinesieme v budúcom čísle.

REDAKČNÉ ODKAZY

B. R. — Uprimne nás teší Váš záujem a propagácia nášho časopisu. Snímku sme použili. Ďakujeme.

M. S. — O Vašom návrhu na zavedenie rubriky Z galérie našich prispievateľov budeme uvažovať pri najbližšom zasadnutí redakčnej rady.

Š. M. — K Vašej poznámke o Pseudoareopagitovi obsérnejšie odpovedá o. dr. Mastiliak svojou notickou v tomto čísle Slova.

S. S. — Navrhnutým tematickým otázkam chceme venovať pozornosť v niektorom z budúcich čísiel nášho mesačníka. Za vytrvalú pozornosť a záujem úprimnú vďaka!

A. H. — Srdečná vďaka patrí aj Vám za Vaše milé, ozaj zo srdca plynúce riadky: „Z Vašich slov a skutkov — pre život si veľa beriem — V započatom diele — pokračovať chcem.“

V 5. čísle Slova v rubrike Knihy sme nedopatrením uviedli o M. Hamuljakovi, že bol kňazom. M. Hamuljak bol popredným predstaviteľom slov. národného života a vysokým štátnym úradníkom. Správne znenie nášho textu malo zdôrazniť jeho úzky a srdečný vzťah k vlasteneckým kňazom minulosti.

V júlovom čísle sa vyskytlo niekoľko tlačových chýb. V príspevku Triumf kňazskej vysviacky má byť správne ordinanda a nie ordinanca. Prosíme o láskavé prepäčenie.

Opakujeme prosbu našim dopisovateľom: Správy posielajte včas! Niekedy na úkor aktuálnosti čakáte i celé týždne na snímky a správa príde neskoro. Správy z veľkonočného času neradi uverejňujeme v júlovom čísle. Snímky môžete poslať dodatočne. Správy posielajte hneď. Ďakujeme za porozumenie.

Autorom titul. obrázku ako aj obrazu Presv. Bohorodičky Nanebovzatej, uverejnených v tomto čísle, je akad. maliar Mikuláš Klimčák. Autorom snímok O. Cverčka.

POZEHNANÚ ŽIVOTNÚ ŠEŠTDESIATKU sa v tomto mesiaci dožívajú dvaja z našich prispievateľov: o. Ján Krlička, arcidekan v Michalovciach (dňa 9. augusta) a o. Augustín Leukanič, dekan-farár v Sečovskej Polianke (dňa 28. augusta). Naším milým jubilantom zo srdca želáme do ďalších rokov života hojnosť požehnannej sily, radostných úspechov v dušpastierskej činnosti a neupadajúci zápal kňazského ducha. Na mnohaja i blahaja ljeta!

Z metropoly nášho východu.

V Košiciach došlo v nedávnych dňoch k pokračovaniu opráv na chrámových vežiach gr.-kat. farského chrámu Narodenia Presv. Bohorodičky. Plechová krytina oboch veží bola vymenená vlnit. Toho roku pokračujú opravy fasády a vymaľovanie veží. Opravy prebiehajú so súhlasom MsNV a budú hradené z príspevkov veriacich i podpory orgánov ľudovej správy. V tomto roku uplynie 85 rokov od vybudovania košickej farskej cirkvi.

K radostným udalosťami v živote košickej gr.-kat. farnosti zaiste patrilo aj prvé sv. prijímanie najmladších príslušníkov našej farskej rodiny, ktoré sa uskutočnilo v prvú júnovú nedeľu s potešiteľnou účasťou rodičov prvoprijímajúcich.

Na sklonku mesiaca mája zavítal do Košíc a v nedeľu, dňa 30. mája t. r.

zúčastnil sa slávnostnej nedeľnej Sv. Liturgie bývalý dlhoročný vedúci a základateľ košického gr.-kat. chrámového speváckeho zboru p. Alexander Szekerák, 83-ročný dôchodca, žijúci v hlavnom meste MĽR v Budapešti.

Staručký, ale duchom vždy svieži zaslúžilý košický gr.-kat. farník a organizátor duchovného spevu v košickej cirkvi vyjadril svoju dojemnú radosť z tohto stretnutia a s uznanlivými slovami hodnotil spevácke úsilie chrámových zborov, ktoré teraz vedú p. M. Kyca (mužský) a p. J. Šarišský (zmiešaný).

O mužskom chrámovom zbore nám napísal slová vďačného uznania, zaslúženej pochvaly a povzbudenia náš košický spolupracovník Tibor Fedorenko. Z jeho príspevku vyberáme

Hodnotiť mladý spevácky zbor je predčasné. Predsa však žiada sa na jeho cennú a záslužnú prácu, ktorú vykonáva, poukázať. Ide o mužský spevácky zbor gr.-katolíckeho chrámu v Košiciach, ktorý pod vedením p. Michala Kycu, dnes už zaznamenáva vzo-

stupnú tendenciu. Nadšenie, elán, no najmä obetavosť pre ušľachtilú myšlienku prinášajú už svoje prvé ovocie. Hokej, futbal, či iná zábavná spoločenská udalosť ostávali veľmi častou stranou v dni, kedy sa nacvičovalo... A bolo treba priam vyhrabávať staré notové materiály, tieto spracovávať a prispôbovať, aby zodpovedali charakteru jestvujúceho zboru. A bude treba aj priekopnícky prinášať nové prvky v chrámovom speve nášho východného obradu, aby repertoár spevokolu stal sa zdravou základňou modernej reprodukcie duchovných piesní.

Zbor pôsobí, aby svojim účinkovaním položil základy pre tradíciu a budúcu perspektívu chrámového spevu. Pre zbor môžu už teraz hudobníci-komponisti, milujúci sakrálnu hudbu, najmä melodičnosť náboženských piesní východného obradu, tvoriť malé i veľké skladby, ospevujúce velebnosť Božiu. Upevňuje sa cyrilometodějská tradícia, aby obnovením starých foriem našla sa cesta k modernému, dobovému ponímaniu a reprodukovaniu duchovnej hudby štýlovými i jazykovými progresívnymi formami. Je impulzom pre skrášlenie a zveľadenie chrámového spevu všade tam, kde si veriaci utvoria pre to podmienky. Veď iniciatíva, dobrovoľnosť a obetavosť sa medzi nekladú! Každá snaha bude požehnaná úspechmi i Božou milosťou!

Zbor gr.-kat. chrámu v Košiciach, má už za sebou niekoľko vystúpení pri slávnostných bohoslužbách. Priaznivci duchovnej hudby veria, že zbor sa vypracuje na ešte vyššiu umeleckú úroveň a novými, modernými skladbami obohati repertoár chrámovej hudby východného obradu. Ten patrí predsa medzi skvosty duchovno-kultúrneho prejavu náboženského života.

Zboru želáme veľa úspechov, hlavne vytrvalosť a obetavosť, hojných poslucháčov a následovníkov, ďalších priekopníkov chrámovej hudby v našom východnom obrade.

Blahoslavení, ktorí plačú...

(Za + Janikom Čečkom)

Ako ľahučký tieň pri západe slnka odišlo z nášho kruhu bohumilé dieťa. Iba šcerené vlny zradného jazerá, ktoré Ti ponúkli smrteľnú postieľku, tichým šplechotom poslali posledné pozdravy k brehu nič netušiacim rodičom, súrodencom, spolužiakom i duchovným otcom.

Okolo košického oltára v nedeľu a sviatok horí viac rozochvených plamienkov, ale jeden z nich, tichý, nenáročný, skromný a nadšený zhasol navždy. Len tvoje plaché oduševnené oči akoby stále tam blúdili...

V školskej lavici pri okne ostalo prázdne miesto. Tvoji spolužiaci s chvením modlili sa za teba a ich

vrúčne slová stúpali k výštnám a potvrdzovali slová sv. Pavla: „Kto sa však spája s Pánom, je (s ním) jeden Duch.“ (1 Kor, 6, 17) Nepochybujeme o tom!

Rástol si a rozvíjal sa v rodinnom prostredí, kde stručný mravoučný program 8 blahoslavenstiev horskej reči Pánovej je hlboko zakorenený a udomácnený. „Blahoslavení, ktorí plačú...“ A tlmený plač tvojich rodičov nie je plačom obyčajným a všedným. Slzy tíško stekajúce po tvárach majú tak blízko k tomuto blahoslavenstvu, lebo vychádzajú z našich očí i srdca s vierou a nádejou.

„Blahoslavení, ktorí plačú“ — hovorí nám Spasiteľ z Evanjelia a uvedomelým pochopením tohto blahoslavenstva bol obostrený plač a zármutok nás všetkých, ktorí sme sa prišli s tebou rozlúčiť v deň Tvojich nedožitých jedenástich narodenín dňa 27. mája tohto roku.

Odpočívaj vo svätom pokoji!

o. VIKTOR SKORODENSKÝ

NOVÉ HROBY

— 22. mája zomrel vo veku 79 rokov o. Alois Lázecký. V septembri by sa bol dozil osemdesiatky svojho života. Zosnulý osobne poznal pápeža bl. pamäti Jána XXIII. a bol aj literárne činný. Posledným väčším príspevkom zosnulého bol príbeh letca Kamikadze, ktorý sme uverejnili v januárovom čísle Slova. Pochovali ho 26. mája v Slatine pri Ostrave. Nad jeho rakvou prehovoril okrem iných aj náš Otec ordinár.

— 25. mája tragicky zahynul pri kúpaní horlivý miništrant košického gr. kat. farského chrámu žiak Janík Čechko. Smútočné rozlúčenie s týmto nádejným synom vzornej gr. kat. rodiny bolo v deň jeho nedožitého jedenástich narodenin, dňa 27. mája na košickom cintoríne sv. Rozálie. Slová bolestného lúčenia nad predčasným skonom snaživého žiaka a vzorného syna tlmočil nad jeho telesnými ostatkami o. I. Jenesský.

Ťažko skúšaní rodičia s celým smútiacim príbuzenstvom našim prostredníctvom vyjadrujú úprimnú vďaku za slová sústrasti, vence, kvety a bohatú spoluúčasť všetkým, ktorí sa s milým Janíkom prišli rozlúčiť.

— 31. mája podľahol svojmu zraneniu po tragickej autonehode o. Polikarp Oleár z rádu Sv. Bazila Veľkého. Pohreb tohto zaslužitého kňaza, populárneho kazateľa a literárne veľmi aktívneho priekopníka z radov grécko-katolíckeho duchovenstva bol v sobotu, dňa 5. júna v Trnove pri Prešove za mimoriadne veľkej účasti spolubratov, príbuzných a veriacich oboch katolíckych obrádov. Pohrebné obrady vykonal Vladka Bazil s Otcom ordinárom za asistencie prítomného duchovenstva. V latinskom obrade tieto vykonal za spoluúčasti prítomných kňazov prelát o. J. Onderúv z Prešova.

— 11. júna v Poľanoch pri Kráľovskom Chlmci za bohatej účasti duchovenstva, bývalých spolupracovníkov, žiakov a priateľov uložili do posvätného poľa miestneho cintorína telesné ostatky p. Mikuláša Füllöpa, dlhoročného gr. kat. kantora, učiteľa-dôchodcu a vážneho občana. Svoju šľachtu dušu odovzdal Stvoriteľovi po 74-ročnom pozemskom putovaní a 45-ročnej svedomitej službe, zdolaný dlhotrvajúcou ťažkou chorobou. Zadašnú sv. Liturgiu v miestnej cirkvi odslúžil dekan o. Štefan Čizmar z Dobrej spolu s miestnym duch. správcou v Poľanoch o. Emilom Oszom, ktorý v svojej rozlúčkovej reči vďačnými slovami zhodnotil životné dielo a príklad zosnulého.

— 16. júna pochovali v Košiciach p. Jána Mihaliča, otca kňaza nášho biskupstva. Slová rozlúčenia nad rakvou zomrelého ako aj pohrebné obrady vykonal arcidekan o. V. Skoroden- ský.

VIEČNAJA PAMJAŤ!

31. mája t. r. odovzdal svoju šľachtu dušu Stvoriteľovi o. Polikarp Gabriel Oleár. Pochádza zo Šarišského Čierneho v Bardejovskom okrese, kde sa narodil 26. februára 1913. Po skončení základnej a strednej školy sa dáva na kňazskú cestu. Kňazská vysviacka v roku 1939. V ťažkých rokoch vojny potešuje a pomáha, stáva sa horlivým šíriteľom cyrilometodejskej myšlienky. Po prechode frontu rediguje kultúrnonáboženský časopis Cyril a Metod. Vyniká predovšetkým ako horlivý kazateľ. Jeho kázne sú plné originálnych myšlienok a neopakovateľnej štylizácie. Kázal ozda vo všetkých chrámoch našej diecézy.

Posledné roky veľmi chorľavý. Napísal ešte článok do júnového čísla Slova. V ňom uviedol i toto: „A kňaz Kristov je rečníkom slova Božieho, hlásateľom viery, učiteľom poctivosti, spravodlivosti a kresťanského života.“ Takým sa o. Polikarp snažil byť.

Viečnaja jemu pamjať.

Srdce a štastie

Som jednoduchá žena. V mojom živote nebolo miesta pre zhon za peniazmi a postavením, pre ľubôstky a senzácie.

Keď som bola mladá — plná snov — postavil ma Boh pred rozhodnutie. Mala som si vybrať medzi bezstarostným a tvrdým životom.

Moja sestra Anna nosila pod srdcom už piate dieťa, keď jej zabilo muža na pracovisku. Mňa zavolali telefonicky. Annu som našla na lôžku a pochopila som, že som stihla prísť k umierajúcej. Dieťa sa narodilo predčasne o dva mesiace. Sestra mala ešte toľko síl, aby mi zverila svoje deti. Naraz som ostala s piatimi sirotami...

Co som mala robiť? Či bolo možné uvažovať? V prvých dňoch som skutočne nemala ani chvíľku času. Deň a noc som sa snažila udržať slabú iskru života v novorodiatku. Nemohla som zanedbať ani ostatné deti. Potrebovali rodinné teplo. Z ich očí kričala túžba po matke a otcovi. Zabudla som na svoje zamestnanie v prvotriednej krajičskej dielni nášho mestečka. Uvedomila som si to vtedy, keď mi poštár priniesol upomienku, že som bez príčiny neprišla do práce. Zabudla som aj na svojho vyvoleného chlapca. Prekvapil ma telefonicky. Mne tak milý hlas ma napomínal, aby som pamätala na seba. Hovoril tiež niečo o sirotačoch, ktoré v takýchto prípadoch... Povedala som, aby mi dal čas na rozmyslenie.

Po nociach, v ktorých som nemohla zaspáť od vyčerpania a nezvyklej práce, šepkali mi akési hlasy, aby som sa vrátila do bezstarostného života. Nik odo mňa nemohol žiadať, aby som sa obetovala deťom, ktoré neboli moje. Ale ranný svet zahladal nočné príznaky. Posielala som sirotky čisto oblečené do školy. Dbala som o to, aby mali

dobrá stravu, lebo keď si chudunké a bledé sadali k stolu, zdalo sa, že by ich aj fúknutie prevrátilo. Sirotský dôchodok nepostačoval. Siahla som na svoje úspory, veď dá sa zaobísť bez takej peknej výbavy, akú som plánovala.

Keď mala Angelka, jemné dieťa s veľkými modrými očami, pol roka a bola už pevná a zdravá, začala som prijímať práce na šitie. Síla som často do polnoci, lebo moje deti — áno, teraz už moje deti — potrebovali v priebehu dňa veľa času. Pani S., stála zákazníčka, si práve skúšala šaty, keď k nám prišiel Martin, môj snúbenec. Vzrušene mi vyčítal, že som tvrdohlavá. Pani S. dávala pravdu Martinovi a zdôrazňovala, že som veľmi vyčerpaná. Ale dovtedy pri každej príležitosti opakovala, že som sa rozhodla správne, keď som sa zľutovala nad sirotami. Sklonila som hlavu, nemala som voči nim dost odvahy, iba som ticho povedala Martinovi: „Chceš ma spolu s deťmi?“ Otočil sa a odišiel. Zanechal ma bez rozlúčenia. Plakala som celú noc... Zdalo sa mi to veľmi ťažké, čo odo mňa žiadal Boh. Veď som mala právo na vlastný život a šťastie.

Ráno, keď deň kládol svoje požiadavky, bola som znova sebou. Angelka si pýtala jest, Miško si nevedel zaviazat šnúročky, Marienka si dala naopak zásteru. Tak sa začínal deň. Bolo treba pripraviť chlieb na raňajky i do školy. Prichytila som Petrika, ako chcel odísť v nevyčistených topánkach, v poslednej chvíli som zbadala, že Tomáš má potrhané nohavice. Robote nebolo konca. Izby museli byť upratané, lebo zákazníčky prichádzali. Večer, keď deti ležali v postieľkách, objímali ma a dávali mi vľhké božteky na dobrú noc, cítila som sa taká bohatá a šťastná, že sa mi zdala iná voľba zbytočnou. A vlastne v priebehu času som už voľbu dokončila.

(Dokončenie na str. 13.)

Pred zasadaním biskupskej synody

Na ohlásenom jesennom zasadaní Biskupskej synody v Ríme bude prerokovaný aj dokument o spravodlivosti vo svete. Témy k tomuto dokumentu už boli doručené účastníkom synody a rovnako zverejnené svetovými tlačovými agentúrami. V úvodnej časti pripomína tento dokument situáciu, v ktorej sa v súčasnosti nachádza svet a to, čo má byť stredobodom v ňom — ľudská osobnosť. Pripomína sa vzrastajúca citlivosť a prudké reagovanie zo strany človeka na prejav každej a akejkolvek nespravodlivosti, a potvrdzuje sa právo na ľudskú úroveň života pre človeka ako aj jeho aktívnu spoločenskú angažovanosť.

Človek súčasnosti sa zasadzuje za všetko, čo smeruje k spoločnému dobru: za spravodlivú výmenu hodnôt a služieb, aby sa neprehlbvala priepasť medzi národmi bohatými a chudobnými, a rovnako proti výdavkom na zbrojenie, pretože tento fakt sťažuje alebo úplne znemožňuje poskytovanie hospodárskej pomoci krajinám a bolestiam hospodársky málo rozvinutým. V druhej časti obsahuje tento dokument pohľad na tieto skutočnosti vo svetle Evanjelia a Kristovej lásky. Aj z tohoto aspektu Cirkev je povinná vyjsť v ústrety a plne sa zasiať za požiadavky spravodlivosti tak pre jednotlivca ako aj pre všetky národy.

Uskutočnenie týchto zásad rozhodne prispeje pozitívne k ozdraveniu aj v oblasti vzťahov medzi národmi, kontinentmi a rasami, vzbudí vzájomnú úctu a rešpektovanie práv a záujmov aj toho druhého bez podozrievania, nevraživosti a nenávisti.

Ulohou Synody bude vypracovať spoločný kresťanský manifest v tomto ohľade a posilniť všetko bratské úsilie za vec spravodlivosti vo svete.

J. PETRÁK

V ROKU 1975 BUDE 25. SVATÝ ROK. Ako to už oznámili v Ríme, v roku 1975 bude v poradí 25. jubilejný Svätý rok. Jeho priebeh a charakter bude poznamenaný dôsledkami II. vatikánskeho cirkevného snemu a „aggiornamentom“, ktoré tento koncil podnikol. Pripravu „Svätého roku 1975“ zverili Apoštolskej penitenciárii, na čele ktorej je 72-ročný kardinál GIUSEPPE FERRETO. Svätý rok otvorí podľa tradície pápež 24. decembra 1974 prečítaním osobitnej buly na túto príležitosť. Treba vari pripomenúť, že prvý jubilejný rok vyhlásil pápež BONIFACIUS VII. roku 1300. Pápež KLEMENS VI. pozmenil jeho slávenie z prvotných každých 100 rokov na každých 50 rokov, pápež URBAN VI. zaviedol jeho konanie každých 30 rokov a nakoniec pápež Pavol II. v roku 1470 zaviedol jeho slávenie každých 25 rokov.

Zo života gréckokatolíkov v Maďarsku

Na svätodušnú nedeľu toho roku udeľoval hajdudorožský gréckokatolícky biskup dr. Mikuláš DUDÁŠ sviatosť miropomazania tým gréckokatolíckym veriacim, ktorí žijú v menšine medzi rímskokatolíckymi a pri svojom pokrstení neboli birmovaní.

Udeľovanie sviatosti Sv. Ducha sa uskutočnilo v Rákošbabe pri Budapešti a v meste Gyál. Otec biskup dr. Dudáš udeľoval sviatosť miropomazania za asistencie kňazov oboch katolíckych obrádov.

Birmovancov k prijatiu sviatosti pripravovali kanonik dr. P. Bacsóka a o. Lajoš Kozma, ktorí sú duchovnými správcami gréckokatolíkov, žijúcich v diaspore. Táto slávnosť birmovky bola krásnym výrazom dobrého spolunažívania a jednoty Cirkvi medzi dvoma katolíckymi obcami.

(Podľa Katolikus Szó zo dňa 13. júna 1971 — Š. U.)

DIALÓG S ĽUDMI POLITIKY JE POTREBNÝ, povedal v obsiahlom interview parížsky arcibiskup, kardinál Marty vedúcemu redaktorovi dvojtyždenníka Informations Catholiques Internationales Ernestovi Milcentovi. A to rovnako v podmienkach francúzskych ako aj ktoréhokolvek iného štátu. Pravdaže ale nemôže sa viesť v inej rovine než v rovine radostnej blahozvesti Kristovej.

V GLASGOWE V ŠKÓTSKU sa uskutočnilo stretnutie okolo 100 redaktorov katolíckych denníkov z Európy. Zasadaniu predsedal kardinál Gordon J. Gray, arcibiskup z Edinburgu, a na programe bola príprava zabezpečenia Medzinárodného dňa komunikačných prostriedkov, ktorý sa potom uskutočnilo 23. mája v znamení hesla: Masovokomunikačné prostriedky v službe zjednocovania ľudstva.

KONCOM MÁJA navštívil Poľsko známy moralista profesor o. Bernard Häring. Počas svojho pobytu bol hosťom svojich spolubratov ako aj katolíckych tlačových orgánov v Poľsku a rovnako spoločenských zoskupení. Pri rôznych stretnutiach predniesol niekoľko prednášok zo svojho odboru, vyslovil sa s uznaním pre poľských moralistov a poďakoval za vrelé privítanie ako aj za príjemný pobyt medzi veriacimi a duchovenstvom Poľska.

VIEDENSKÝ KARDINÁL Fr. König vymenoval špeciálnu diecezálnu komisiu pre záležitosti stáleho diakonátu. Jej poslaním bude výber kandidátov pre túto službu v Cirkvi a ich príprava na toto povolanie.

V LUZERNE V ŠVAJCIARSKU sa uskutočnilo pracovné stretnutie katolíckych biblistov z európskych krajín, ktorí sa zaoberajú problematikou novozákonného kňazstva. Svoju pozornosť sústredili najmä na problematiku apoštolskej postupnosti a úroveň života hierarchického kňazstva. Toto sympóziu úzko súvisí s blížiacou sa Biskupskou synodou, ktorá sa uskutoční v jeseni tohto roku v Ríme.

V DEŇ VÝROČIA SMRTI JÁNA XXIII. — 3. júna t. r. slúžil Sv. otec o pol ôsmej ráno zádušnú sv. omšu v hrobke baziliky sv. Petra, kde sa nachádzajú jeho telesné pozostatky. O pol jedenástej dopoludnia toho istého dňa v bazilike sv. Petra slúžil rovnako zádušnú sv. omšu za zomrelého kardinál Confalonieri a zúčastnili sa na nej kardináli, arcibiskupi a biskupi i duchovenstvo, ktorí pracujú v kúrii, a rovnako aj členovia diplomatického zboru, akreditovaného pri Svätej stolici. Z príbuzných nehoého pápeža sa na tejto sv. Liturgii zúčastnili jeho bratia Jozef a Xaver. Na zakončenie udelil Sv. otec Pavol VI. všetkým prítomným apoštolské požehnanie.

SV. OTEC PAVOL VI. poslal účastníkom Medzinárodného festivalu knihy v Nicei osobitný list, v ktorom upozornil na neslabnúci význam knihy popri iných masovokomunikačných prostriedkoch v oblasti rozširovania vedomostí a kultúry. Z toho vyplýva i veľká zodpovednosť tých, ktorí pracujú na ich vydávaní a rozširovaní. „Obraciam sa na Vás s výzvou, aby ste vydávali knihy hodnotné, knihy zamerané na usmerňovanie ľudí k skutočným hodnotám a všeobecnému dobru“, končí svoj list Pavol VI.

MEDZINÁRODNÁ ORGANIZÁCIA PRÁCE konala svoje 56. zasadanie v Ženeve od 2. do 26. júna tohto roku. Na práci tohoto zasadania sa zúčastnili aj zástupcovia katolíckej Cirkvi. Predmetom jednania bol problém spoločenskej nerovnosti a rasovej diskriminácie v svete. Poznamenávame, že pred dvoma rokmi sa podobného zasadania v Ženeve zúčastnil Sv. otec Pavol VI.

CESTOVATEĽ BOLDINO, ktorý na saniach ťahaných psím záprahom došiel na severný pól, poslal Sv. otcovi pozdravný telegram. Oznamuje v ňom, že tam postavil drevený kríž. Sv. otec mu za odvahu poďakoval.

ekumenizmus

SMŮTOČNEJ SV. LITURGIE za zomrelého kardinála Agagianiana, ktorú slúžili v deň jeho pohrebu 21. mája t. r. v Bejrute, zúčastnili sa okrem katolíckych aj pravoslávni a protestantskí veriaci.

EVANJELICKÝ CHRÁM sv. Morica v Halle, vzácna historicko-umelecká gotická stavba, bude v budúcnosti slúžiť aj rímskokatolíkom. Aj katolícky kňaz bude bývať v jednej z budov, ktoré dosiaľ slúžili evanjelikom. Dohodu podpísali na 99 rokov. Predpokladá sa, že po čase bude tento chrám slúžiť obom vierovyznaniam spoločne. Nateraz tu budú mať evanjelici vystúpenia s cirkevnou hudbou, ktoré v tomto meste majú svoju bohatú tradíciu.

ZASADANIE zmiešanej pracovnej skupiny Svetovej rady cirkvi a Cirkvi katolíckej sa konalo v dňoch 7. — 11. júna v Bern-Hosehorste neďaleko Stuttgartu. Zúčastnili sa ho okrem iných aj kardinál Willebrands a generálny tajomník Svetovej rady cirkvi.

GRÉCKA PRAVOSLÁVNÁ CIRKEV v Spojených štátoch preložila celú svoju liturgiu do angličtiny. Je to čin, ktorý je v očiach staršej generácie úplne revolučný, ale bol nutný vzhľadom na to, že mladší príslušníci tejto cirkvi je gréčtina väčšinou už úplne neznáma. Správu o tom priniesli Cirkevné listy č. 1., ročník 84.

V AUGSBURGU sa uskutočnilo na sviatok Zoslania Sv. Ducha prvé krajinské ekumenické stretnutie katolíkov a protestantov, ktoré vzišlo z iniciatívy spisovateľov a novinárov obidvoch strán.

NIKOLAOS VI., alexandrijský grécko-pravoslávny patriarcha, oznámil, že prijal pozvanie do Ríma a túto návštevu uskutoční pravdepodobne na jeseň tohto roku.

V IRSKOM DUBLINE na tamjšom Kolégiu Najsv. Trojice, ktoré je známe svojou protestantskou tradíciou, prvý raz po 55 rokoch slúžili katolícku sv. službu Božiu. Odteraz tu budú katolícke bohoslužby každý deň. Zároveň bol z katolíckej strany odvolaný zákaz, podľa ktorého katolíci nesmeli študovať na tomto ústave.

„ĎAKUJEME BOHU, že ste k nám prišli a že si môžeme po storočiach odlúčenia znovu bratsky podať ruky,“ povedal kardinálovi Willebrandsovi pravoslávny primas v Athénach arcibiskup Hieronym pri príležitosti kardinálovej návštevy gréckej pravoslávnej cirkvi.

SYNODA MOSKOVSKÉHO PATRIARCHÁTU, ktorá zasadala v dňoch od 30. mája do 6. júna t. r. v zagorskom monastieri pri Moskve, zvolila dňa 2. júna za moskovského patriarchu doterajšieho úradujúceho zástupcu patriarchu metropolitu krutického a kolomenského PIMENA.

Slávnostná intronizácia bola hneď nasledujúci deň po voľbe. Zasadania synody sa zúčastnil ako hosť aj zástupca Svätého otca Pavla VI. kardinál Willebrands.

Novozvolenému patriarchovi blahoželal Svätý otec blahoprajným telegramom, v ktorom nového patriarchu ubezpečil svojimi modlitbami a tým, že v ňom nájde brata vždy pripraveného na spoluprácu v tom všetkom, čo môže prispieť k zjednoteniu Cirkvi katolíckej a pravoslávnej, a rovnako i k jednote všetkých kresťanov.

V JERUZALEME ZRIADILI EKUMENICKÝ INŠTITÚT, ktorý budú spravovať v rovnocennom partnerstve zástupcovia katolíkov, pravoslávnych aj protestantov. Bude slúžiť spoločným vedeckým výskumom a jeho členmi budú významní teológovia a bádatelia. Výkonnú radu budú tvoriť 8 profesori katolícki, 8 pravoslávni a 8 protestantski a anglikánski. Rada bude podliehať rektorovi Katolíckej univerzity v Illinois. Riaditeľ inštitútu bude volený na tri roky a bude mať vždy dvoch zástupcov, ktorí budú reprezentovať rôzne vyznania. Vo svojej práci sa budú zaoberať aktuálnymi problémami ako sú vzťahy medzi jednotlivými kresťanskými vyznaniami, tak aj vzťahmi kresťanstva k iným náboženským zoskupeniam na svete. Budú mať aj spoločnú kaplnku, v ktorej bude mať každé z vierovyznaní svoj osobitný oltár. Profesor Oscar Cullmann, jeden z najvýznamnejších protestantských teológov, ktorý sa zúčastnil II. vatikánskeho všeobecného snemu ako pozorovateľ, je členom Výkonnej rady tohto inštitútu. Pri istej príležitosti sa o tomto inštitúte, ktorý bol ustanovený na návrh a podľa koncepcie Sv. otca Pavla VI., vyjadril takto: „Máme nádej, že v budúcnosti pútnici, ktorí budú prichádzať do Jeruzalema, nebudú viac svedkami rozbitia uprostred kresťanstva, ale že sa presvedčia, že dielo pokoja, ktoré tu vzniklo, bude vyžarovať svojho ducha do celého sveta.“ J. P.

VERIŤ, ŽIŤ, KONAŤ (Katechizmus kresťana našich čias)

Vlani vyšiel v známom Herderovom vydavateľstve nový katechizmus pod názvom VERIŤ, ŽIŤ, KONAŤ. Túto 300-stránkovú knihu možno oprávnené nazvať katechizmom moderného kresťana. Jeho cieľom je predstaviť evanjeliové posolstvo v jazyku našich čias, z hľadiska skutočností nášho veku a každodenného života veriacich. Každá kapitola podáva v súčasných termínoch výklad danej pravdy viery a kladie otázky, na ktoré čitateľ má odpovedať, ako by mal a mohol uplatniť vykladané pravdy a javy v súkromnom a verejnom živote. Je to kniha podnecujúca, núti myslieť, ale aj konať. Nachádzame v nej výpovede slávnych osobností minulých i dnešných čias, osôb veriacich i neveriacich, ako napr.: Jána XXIII., Cesara Pavese, sv. Pavla, Ionesca, Martina Lutera Kinga, J. P. Sartra, sv. Tomáša Aquinského, Pascala, B. Brechta a iných. Prináša aj úryvky zo sv. Písma, z dokumentov II. vatikánskeho koncilu, z Charty OSN, z pravidiel mníchov protestantského kláštora v Taizé, Talmudu i Koránu. Cieľom knihy je povzbudiť všetkých k životu podľa zásad kresťanskej viery bez ohľadu na podmienky a okolnosti.

Uvádzame niekoľko citátov z tohto katechizmu, ktoré osvetľujú jeho ducha a dobre charakterizujú jeho náplň a aplikáciu dnešných skutočností v zmysle evanjeliových pravd.

„Nie som Kolumbom a nemôžem objaviť Ameriku, ale chcem hľadať pravdu a pravde chcem posvätiť celý svoj život, všetky sily, všetok čas.“

Nie som Albertom Schweitzerom a nemôžem vybudovať leprozórium (nemocnicu pre malomocných) v tropickej džungli, ale chcem hľadať človeka, ktorý potrebuje mňa a moju lásku.“ T. M. R.

Jednou vetou z kresťanského sveta

Sv. Otec Pavol VI. odoslal Svetovej federácii výborov pre záležitosti OSN pri príležitosti výročia Federácie list, v ktorom zdôrazňuje povinnosť spolupráce všetkých vo veciach svetového mieru. — **Najbližší eucharistický kongres** bude vo februári 1973 v austrálskom Melbourne. — **V Lime**, hlavnom meste Peru, našli v istom kláštore doteraz neznámy obraz slávneho maliara el Grecca. — **8000 kňazov** pôsobi v Ríme, ktorého obyvateľstvo za uplynulých sto rokov vzrástlo z 240 000 na 3 milióny. — **Dr. Rahner**, známy súčasný teológ a profesor v Münsteri, ukončuje v tomto letnom semestri svoje prednášky a na radu lekárov opúšťa profesorskú činnosť. — **V Kempen** bol spomienkový týždeň pri príležitosti 500. výročia smrti pôvodcu knižočky Nasledovanie Krista. —

V Ríme bude v dňoch 21.—25. septembra t. r. medzinárodný katechetický kongres. — **Biskup** v Rottenburgu spolu s kapitulou a 250 farármi navštevoval od 28. apríla do 7. júna „doškolať teologický kurz“, ktorého hlavnou náplňou bolo učenie kresťanskej sociológie. — **V Lugane** (Švajčiarsko) zriadili novú katolícku diecézu, ktorej oblasť spadala doteraz pod právomoc talianskeho biskupa. — **V Mexiku** bol v druhej polovici mája toho roku celoamerický zjazd biskupov. — **Predsedom** novoutvorenej rady európskych biskupských konferencií bol zvolený Msgr. Etchegaray, arcibiskup z Marseille. — **Tisíce** veriacich sa zúčastnilo bohoslužieb, ktoré konal Sv. Otec pri príležitosti 80. výročia vydania slávnej sociálnej encykliky Rerum novarum. — **V Paríži** zriadili pri teologickej fakulte Teologickú ľudovú univerzitu, ktorú navštevuje vyše 270 poslucháčov s vysokoškolským vzdelaním.

DOKÁZAL, AKÝ JE VEĽKÝ ČLOVEK

(K 30. výročiu mučeníckej smrti otca Kolbeho)

Otec MAXIMILIÁN KOLBE — výrazná kňazská a ľudská osobnosť nedávnej minulosti, je málo známy v našom prostredí, napriek tomu, že ako jedna z hrdinských obetí koncentračného tábora v Oswienčime si zaslúži našu pozornosť, úctu a obdiv. Prinášame teda aspoň niekoľko stručných údajov o jeho živote a smrti osobitne v tej súvislosti, že proces jeho blahorečenia, ktorý sa začal hneď po skončení druhej svetovej vojny roku 1948, sa blíži ku koncu, a tak tento nám blízky pôvodom, sympatický svojím počínaním a hrdina v sebežertve za iného, bude slávnostne zaradený do počtu tých, ktorým za celý ich život, ale najmä za jeho hrdinské finále, bude vzdávať hold a úctu celá Cirkev. Bude tak činiť v znamení evanjeliových slov, ako ich zaznamenal sv. Ján evanjelista, keď ako by bol chcel stanoviť hranice ľudskej lásky inšpirovanej samým Kristom a napísal tieto slová: „Nik nemôže prekúšať väčšiu lásku k človekovi ako ten, kto život svoj položí za svojich priateľov.“

Otec Maximilián Kolbe naplnil toto kritérium miery lásky k svojim bratom do poslednej litery, keď sa dobrovoľne ponúkol na výmenu za svojho spoluväzňa, keď išlo o to zostať na živé aj

keď v nezávideniahodnom údele väzňa koncentračného tábora a získať nádej na prežitie pekla, ktoré človeku človeku pripravil, alebo ako náhrada za toho, na koho padol los, odísť do celej smrti a tam po dvojitzádnom týraní a vyhľadovaní zomrieť v dôsledku vražedného vstreknutia kyseliny karbolovej do žily. Tak vrcholí ľudská podlosť a zloba, ale rovnako v ňu pripravených podmienkach kulminuje aj ľudský, kňazský a kresťanský heroizmus v tomto prípade reprezentovaný otcom Maximiliánom Kolbe.

Možno v tejto súvislosti nadhodiť z vieroučných aspektov otázku, či menovaný zomrel ako mučeník alebo vyznavač. A možno na podporu toho alebo onoho názoru zhromažďovať argumenty a učené distinkcie pre i proti, nemožno však na nijaký prípad uprieť veľkosť osobnosti, svätosť života a jeho uvedomelé, zachraňujúce a hrdinské vzopätie sa k sebaobeti, ktorá je faktom, proti ktorému niet argumentov. A tak v nekonečnom zástupe svätcov a svätíc vzdialenej minulosti sa zaskvie nová postava tak povediac nášho súčasníka, pretože medzi živými z nás má ešte živých svojich súčasníkov a svedkov svojho života i svojho hrdinského počínu.

Otec Maximilián Kolbe ostane navždy vo vedomí ľudstva ako taký, ktorý v situácii, keď bola do prachu zeme nanižovaná a zašľapovaná dôstojnosť človeka, túto dôstojnosť a hodnotu človeka rehabilitoval, zachraňoval a vlastným hrdinstvom dokázal. Tým, ktorí stra-

tili povedomie ľudskosti, dokázal, aký veľký je človek. V dôsledku toho bude pápež Pavol VI. beatifikovať v o. Maximiliánovi predovšetkým človeka, s výraznými črtami integrálnej osobnosti a aureola blahoslavených ožiari to všetko, čo v človeku je veľké, čisté a sväté. Ten tichý a nenápadný kňaz, duchovný syn sv. Františka z Assisi, kdekoľvek vo svete sa nájde na oltári katolíckych chrámov, všade bude pripomínať, že je aj deň sviatku človeka, človeka, ktorého Kristus naučil byť skutočným bratom všetkých ľudí.

Na záver tejto našej životopisnej glosy už len dáta z jeho personálie: Narodený — 7. 1. 1894. Rok 1907 — vstup do malého seminára otcov františkánov. Tu zakončil gymnázialne štúdiá a po noviciáte zložil rehoľné sľuby 5. septembra 1911. Nasledujú filozofické štúdiá na Gregoriánskej univerzite v Ríme. Po teologických štúdiách, zakončených doktorátom — vysvätený za kňaza 28. apríla 1918. Ako kňaz úspešne pôsobil v Poľsku aj ako misiónár v Japonsku, kde sa stal iniciátorom spolupráce s nekatolíckimi a diabológi s nekresťanmi. Po prvom uväznení vo Varšave prepustený na krátky čas a potom znova (17. 2. 1941) zatknutý a väznený vo Varšave, odkiaľ ho previezli do koncentračného tábora v Oswienčime. Veľký ctiteľ Nepoškvrnenej Bohorodičky pôsobil kňazsky horlivo aj v podmienkach tábora. 14. augusta 1941 zomiera v povestnej cele smrti za okolností, o ktorých sme sa zmienili.

J. PETRÁK

(Dokončenie zo str. 10.)

Deti rástli. Zverovali sa mi so svojimi radostami a starosťami. Musela som chváliť aj karhať. Bdiel pri postielke, keď ochoreli a napravláť to, čo pokazila ich nešikovnosť alebo tvrdohlavosť.

Teraz, po veľa rokoch, viem, aký bohatý bol a je môj život. Všetky radosti, ktoré pozná jedine matka, sa stali mojim údelom. Deti mojej sestry — a zároveň moje deti — sa delili so mnou so všetkým, čo zažili. Keď skončili školy a začali zarabať, s hrdosťou mi nosili svoje výplaty. Predstavovali mi svojich priateľov a priateľky. Mám veselú povahu, rada som sa rozprávala a bavila s týmito mladými ľuďmi. „Máme vás radi, — povedal raz jeden z nich — prezradte nám, prečo sa človek u vás musí cítiť dobre, či chce, či nechce.“ Veru, keď som sa rozhliadla po našom ošumelom dome so starým nábytkom, zdalo sa mi čudné, že tu bolo vždy veľa mladých ľudí.

Už som nielen matka, ale aj stará mama. Staršia štvorica opustila dom a ostala som sama s Angelkou. V izbách je ticho. Ale keď prídu deti s vnukmi, všetko sa naplní smiechom.

Caká ma ešte väčší pokoj. Včera mi Angelika priviedla mladíka, ktorého veľmi ľúbi. Nerada vyďám moju najmladšiu, ktorú som v prvých dňoch udržiavala pri živote svojím teplom. Ale takýto je osud všetkých matiek. Budem sa usilovať pokojne znášať starobu, lebo viem, že moje deti sú šťastné. Šťastné? Áno, keď pod šťastím rozumieme život bohatý na prácu, starosti, ale v ktorom svietí radosť.

Môj život je skromný a jednoduchý, taký, ako je život tisícov matiek. Je zbavený senzácií, zmyselnosti, vlastnenia peňazí, ale naplnený láskou, ktorá nič nežiada a je pripravená všetko dať. Odmenu očakávam na inom mieste a nie na tejto zemi.

A tu sa končia zápisky pod názvom Môj život, ktoré našli po smrti jednej ženy...

(Z poľ. preložil G. K.)

APOŠTOL TRIEZVOSTI

Je starou a uznávanou pravdou duchovného života, že najväčším víťazstvom je víťazstvo nad sebou samým, ovládnutie seba samého. Chcel by som vám veľmi stručne predstaviť jedného takého hrdinu, víťaza nad sebou samým, ktorý tým, že premohol svoje slabé stránky, dosiahol najkrajšie víťazstvo. Je to jednoduchý a prostý robotník, ktorý svojou húževnatosťou, usilovnosťou, poctivosťou a zbožnosťou preslávil sa na celom svete a stáva sa tak príkladom hodným nasledovania predovšetkým ako apoštol triezvosti. Je to Matúš Talbot alebo, ako sa mu všeobecne hovorovalo: Matt Talbot.

Pochádzal z Dublinu zo zbožnej kresťanskej rodiny. Jeho rodičia boli pozhnaní dvanástimi deťmi, z ktorých bolo 8 synov a 4 dcéry. V rodičovskom dome sa mu dostalo dobrej a pactivej výchovy. Ovšem malý Matt, podľa svedectva svojich sestier, ako väčšina malých chlapcov v takomto veku, bol nezbedný a nejednu starosť spôsobil svojim rodičom. Jeho mamička spomínala, že keď ho s druhým synom viedla do školy, často k jej veľkému zármutku utiekli bez ohľadu na vyučovacie hodiny, z čoho pravda rodičia a učitelia nemali radosť. Prísna ruka otcova mala viackrát príležitosť zakročiť. Ďalšieho vzdelania sa Mattovi nedostalo. Pri toľkých starostiach rodičov o nasýtenie toľkých lačných vtáčat je to aj pochopiteľné. Rodičia túžili dať svojim deťom čo najskôr možnosť samostatného zamestnania.

Po vychodení školy poslali Matta na remeslo. Firma Edward a John Burke hľadala posla a Matt svojou živosťou bol priamo stvorený pre túto službu. Avšak spomenutá firma mala v Dublini veľkoobchod s vínom, spojený so stáčaním vína do fľaš, a Matt bol zamestnaný práve u tejto firmy. Toto bolo preň osudné. Väčšina zamestnancov pri stáčaní vína sa opíjala a Matt robieval to isté. Nepomohli tu ani dohovaranja otca, ani prosby matky, ani napomenutia majiteľa firmy.

Otec našiel Mattovi miesto posla u správy prístavu, kam syna prideliť k ukladaniu zbožia. Nešťastný mladík však sa dostal z blata do kaluže. Rozdiel bol iba v tom, že u Burkeho sa pilo víno, kým tu sa pil omnoho škodlivejší nápoj — whisky. Zdá sa však, že dospievajúci Matt sám pochopil hanbu, ktorú spôsobil otcovi ako 17-ročný mládenec. Šop si mení zamestnanie a vstupuje k podnikateľovi stavieb ako

MALIČKOSTI

Usmev nás nestojí peňazi a nim si často môžeme nakloniť priazeň bližného a spríjemniť mu život.

V živote často takými maličkostami si môžeme získať priazeň iného a okrášliť mu život. Už milý pohľad pri stretnutí je priateľský. Ziaľbohu, mnohí ľudia nemôžu vystrúhať milú tvár, vysloviť milé slovo. Alebo nevedia? Milým a vľúdny vystupovaním by si získali priaznivcov, priateľov; život by plynul až radosť!
Hľa, dva protikladné obrázky zo života:

1. Otec prišiel na návštevu k synovi. Zacengal. Malá vnučka mu otvorila a po pozdrave radostne letí k mamičke, že prišiel deduško.

Nevesta milo pozdraví, pomáha zblíčiť kabát, odoberá tašku. Na tvárach sa odrakadľuje radosť nad príchodom milého hosťa. Srdečne vedú dedka do izby.

— Práve ráno sme vás spomínali, ešte Gabo pred raňajkami poznamenal, že ste tu už dávno neboli.

— Jak dávno — vraví svokor, — ved' ešte iba mesiac minul, čo som tu bol.

— Ta nie je dávno, viac ako mesiac? — poznamená nevesta.

Kladie na stôl občerstvenie. Ponúkne svokra cigaretou a pýta sa:

— Otec, nie ste hladný? Čo vám prichystať?

— A ja mám auto, čo svieti —

ohlási sa malý Vladko a už aj nesie niekoľko kusov zo svojich hračiek a ukazuje deduškovi.

— Ja som dostala obrázkovú knižku, — chváli sa vnučka, prváčka.

Dedko podeli drobnôstky, čo pre nich priniesol a už sú mu na kolenách obidvaja.

— Nechajte deduška, nech si odpocínie! — upozorňuje matka.

Syn prišiel z práce, teší sa, že prišiel otec a deti sú pri ňom šťastné v plnom zamestnaní, s dedom sa radi pobavia. Majú o čom rozprávať, všetko ich zaujíma.

Tak plynú život pár dní. Deti sa pretekajú, čo milého a pekného by mali ešte deduškovi urobiť, ukázať. Radosť je pozeráť sa na ten súlad v rodine. Maličkosti, ale deduško sa veľmi dobre cítil medzi nimi a lásku láskou odplácal.

Pri odchode odprevádzajú ho až na stanicu. Syn zaskočí kúpiť lístok a pomôže starému otcovi až do vlaku. Aj tam mu zabezpečí miesto, aby sa mu pohodlne cestovalo.

2. — No už zas prišiel starý, zasa začmudí celú izbu, že nemožno za ním vyvetrať. Zasa bude neporiadok v dome, — vraví nevesta, keď zbadala prichádzať svokra.

Dedo prišiel pozrieť vnúčatá, ved' doma je sám. Treba vyjsť medzi svojich, trošku okriať v žiare nevinných očí vnukov. Neberie na vedomie chladné privítanie. Podeli vnukom donesené ma-

ličkosti, o ktoré sa o chvíľu pobijú medzi sebou, ako deti zvykli. Syn ho privítal milo, ale akosi bojzливо, akoby nebol pánom v svojom dome. Povypytuje sa na pomery, na zdravie a rozhovor čím ďalej, tým viac viazne. Čosi tu chýba.

Studené ovzdušie vládne v dome. Chýba to príjemné teplo rodinného krbu. Starý bol zvyklý na úprimný vzťah členov rodiny navzájom. V takom prostredí necíti sa dobre. Videl vnukov, deti; poberá sa domov. Nezdriavajú ho, teda vracia sa do svojej samoty. Myslí na zašlé časy, keď rodina bola ešte pohromade.

Doma zašiel k susedovi dozvedieť sa, ako pochodil ten pri návšteve svojej rodiny. Počúva, počúva. Sused oduševnene rozpráva o svojom pobyte u syna. Vyličí, ako milo ho prijali, aká radosť bola pobaviť sa medzi nimi. Keď po týždni poberal sa domov, domáci akoby sa boli urazili, že tak skoro odchádza. Azda sa necíti dobre tu? Rozpovedal susedovi všetky podrobnosti. Ten počúva, vzdychne si zhlboka a veľká sĺza sa mu kotúľa dolu tvárou.

A jak málo je potrebné k tomu, aby sme si osladili, spríjemnili život. Stačí úprimné slovo, teplý pohľad, milý úsmev! Takými maličkostami veľa môžeme dosiahnuť. Naskutku veľmi málo stačí k tomu, aby sme okolo seba šírili radosť. Ziaľbohu, u mnohých často i toto málo chýba!

JOZEF ERBY

murár. Ani tu nebol iný. Cez deň pracoval až do úmoru, ale po ukončení práce navštevoval krčmy. Domov sa vracal vždy bez haliera mzdy. Nechal sa vydržovať otcom, pričom sám utrácal všetky svoje ťažko vyrobené peniaze.

Až konečne nadišiel okamžik, na ktorý jeho matka tak dlho čakala a tak vrúčne oň Všemohúceho prosila. Mattovi bolo 27—28 rokov. Raz prichádza trizvy domov. „Ach, Matt, ty si nepil?“ A ten, v ktorom dozrelo v týchto chvíľach dobré ovocie, odpovedá kľudne: „Nie, matka, dnes som nepil!“ A zveruje sa jej so svojim rozhodnutím: „Chcem urobiť sľub zdŕžanlivosti!“

Koľko však prekážok stávalo sa tomuto dobrému predsa-
vzatíu na cestu! Aj Matt vedel, že nestačí len povedať slová Evanjelia: „Pane, ak chceš môžeš ma očistiť.“ (Mat. VIII, 2), ale že treba počkať na dotyk Boží a podrobiť sa Jeho vôli, vyjadrenej v evanjeliu slovami: „Chcem, buď čistý!“ Každé ráno skoro pred zamestnaním ponáhlal sa na sv. Službu Božiu a večer po práci odchádzal opäť do chrámu, aby si vyprosil ďalšiu silu k premáhaniu pokušenia, ktoré nedalo na seba dlho čakať. Nadišla sobota. Deň, kedy odchádzal spolu s priateľmi do hostinca a prepíjal svoje ťažko vyrobené peniaze. Ako bude teraz? Volali ho, aby šiel s nimi. Matt neodmietol. Zdalo sa, že sám seba skúša. Prišli na miesto a rozkázali si whisky, pivo, víno a Matt pohár minerálnej vody. Toto bola zároveň jeho posledná cesta do krčmy. Druhýkrát už odmietol ísť so svojimi priateľmi a po práci vrátil sa priamo domov.

Keďže ostatní spolupracovníci skoro vycítili, že nový zamestnanec nie je ako oni, stal sa stredom ich hrubých posmeškov, vtípov a nadávok. Matt totiž keď počul pri práci kliatby a daromné vyslovovanie mena Božieho, sňal klobúk a tiško sa modlil. Ale i tu Matt pomaly víťazil. Po-

smešky ustávali, nadávok ubúdalo a spolupracujúci, vidiac jeho láskavosť a ochotu k rôznym úsluhám, stávali sa čoraz láskavejší a napokon, Matt bol nimi milovaný.

V styku s ľuďmi bol Matt vedený pravou kresťanskou láskou. Vyznačoval sa jemnosťou chovania. Nešetril peniaze, ak sa jednalo o dary na kostoly, dobročinné spolky a ustanovizne.

Ten, ktorý po celý čas nepoznal choroby, jedného dňa pocítil, že nie je schopný práce. Dňa 18. júla 1923 zistil lekár srdcovú nemoc a doporučil liečenie v nemocnici. V apríli 1925, na sviatok Najsv. Trojice ostatný raz opúšťal svoju izbičku, aby šiel na sv. Službu Božiu. Cesta trvala 20 minút. Matt Talbot kráčal kľudne ulicami, ale došiel len do Granby Lane. Pri dome A. Keogovej bol nútený sa zastaviť. Majiteľka obchodu, ktorá videla padať Matta, zavolala svojho syna ako aj všetkých okoloidúcich, ktorí ho zanesli pod bránu, kde mu klesla hlava a on zomrel. 11. júna 1925 na sviatok Božieho Tela pochovali ho na cintoríne Glasnevin.

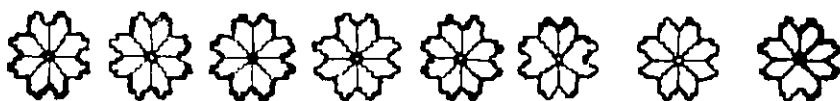
Matt zomrel roku 1925. A začiatkom roku 1926 dozvedá sa celý svet o živote tohto svätého robotníka. Krátko po jeho smrti bolo už známe po celom Írsku, že Matt bude žiť aj po svojej smrti tým najkrajším spôsobom v ľudských srdciach. Je to vôľa Božia a práve táto rozhodla, že známosť o Talbotovi sa rozšírila po celom svete. Ľudia si ho uctieujú ako apoštola trizvosti a na jeho hrobe sú stále čerstvé kvety...

o. AUGUSTÍN LEUKANIČ

V PRAZDNINACH MAME DOSŤ PRÍLEŽITOSTÍ poznávať, obdivovať a kochať sa v krásach našej drahej a milovanej vlasti. Učme sa ju nielen poznávať, obdivovať, ale aj milovať a pre jej ďalší rozkvet usilovne pracovať!

TVOJE RADOSTI

Má radosť význam v našom živote? Má a to veľký. Väčší, ako by sme si mysleli. Trápenia a nehody nezlomia toľko ľudí, ako klamné a nerozumné radosti. Bez radosti nemôžeme žiť. Od radosti, ktorú si zvolíme, závisí aj náš charakter a naša budúcnosť.

Ľudovému spisovateľovi Albánovi Stolzovi ktośi raz rozprával, že keď bol malý chlapec, povyberal niekoľko ráz svojej mamičky z modlitebnej knižky obrázky. Pravda, dostal za to buchnáty, ale okrem toho necítil v sebe nijakú bolesť a nijaký žal. Keď sa však dopustil necudného hriechu, zosmutnel a veľmi ho to trápilo. Keď sa zriekneme vnútornej hodnoty a krásy, cítime, že nás naše svedomie trápi.

Nie je dobre si navýkať na takzvané hlasné radosti. Iste, že nie sme proti vhodnej spoločenskej zábave, priateľskému posedeniu, spoločensky slušnému tancu a podobne, ale kto len v tom hľadá zmysel zábavy a radosti, veľmi sa sklame a trvalej radosti neužije.

Máme obdivovať a milovať tiché radosti života, ktoré nám poskytuje krásna príroda, dobré knihy, šport, hudba, nejaké tie osobné záľuby, ako zbieranie poštových známok a podobne. Kto rád chodí do prírody, zachová si sviežu a zdravú myseľ. Dobrá kniha je najlepší priateľ a spoločník. Aj vzorne pestovaný šport má dobrý účinok na naše telo i dušu. Hudba okrášľuje nám dni života a pomáha niesť všetky naše životné bremená. Nesmieme však zabudnúť, že opravdivá a čistá radosť má svoj koreň v našej čistej a vyrovnanej duši. Keď cítime, že naše vnútro, svedomie, je v neporiadku, márne ideme do krásnej prírody, siahame po dobrej knihe alebo počúvame hodnotnú hudbu, ozajstná radosť k nám neprichádza. Až keď si očistíme svoju dušu od nečistoty a kalu, keď sa nám Všemohúci opäť stane blízkym, lebo sme ho odprosili za urážky a svoje hriechy, až vtedy sa znova usmeje na nás žiariace slnko a pozdraví nás i každá kvetinka v Božej prírode, aby nám ponúkla svoju krásu a vrátila nám zase našu čistú radosť!

Otec Viktor.

KATECHIZMUS V ČÍSLACH

(Dokončenie)

9 NÁM PRIPOMÍNA

deväť radov anjelských (anjeli, archanjeli, kniežatstvá, mocnosti, sily, panstvá, tróny, cherubíni a serafíni).

deväť cudzích hriechov (K hriechu radiť, iným prikazovať hrešiť, súhlasiť s hriechom iných, iných ku hriechu ponúkať, hriech iných vychvaľovať, ku hriechu iných mlčať, hriech iných nepotrešťať, brať podiel na hriechu iných a hriech iných obhajovať.)

10 NÁM PRIPOMÍNA:

Desať Božích prikázani, tiež Desatora, Dekalóg. Desať Božích prikázani nájdeme v každom katechizme alebo modlitebnej knižke. V Slove sme ich uverejnili pod názvom Povinnosti voči nebeskému Otcovi v 9. čísle Slova z minulého roku na str. 15.

Zapamätaj si, čo čísla 1 — 10 nám prikazujú, varuj sa toho, čo zakazujú a tak naplníš svoj život dobrého a snaživeho kresťana, dosiahneš spokojného a šťastného života, tu na zemi a raz i vo večnosti.

Mamičkina malá pomocnička.

(Snímka O. J. Cverčka)

KULTÚRNE ROZHĽADY

DOM SOVIETSKEJ VEDY A KULTÚRY otvorili v Prahe za účasti sovietskej delegácie na XIV. zjazde KSC a našich najvyšších stranických a štátnych predstaviteľov. Poslaním tohto „Domu priateľstva“ bude rozširovanie a prehĺbovanie priateľských stykov nášho ľudu s ľudom Sovietskeho zväzu.

ZNAMU FRANCÚZSKU SANSONIÉRKU Jozefínu Bakerovú prijal na súkromnej audiencii Svätý otec Pavol VI. a venoval jej pri tejto príležitosti osobitnú dotáciu pre 12 detí rozličných národností, ktoré speváčka adoptovala.

KONGRES SKLADATEĽOV sakrálnnej hudby uskutoční sa v dňoch od 30. augusta do 3. septembra t. r. v Essene. Na kongrese odznejú referáty na tému sakrálnnej hudby i samostatné koncerty duchovnej hudby. Očakáva sa účasť okolo 400 skladateľov duchovnej hudby z Európy a Ameriky.

B. A. RYBAKOV je autorom monografie *Slovo o polku Igoreve i ego sovremeniki*, ktorá vyšla v Moskve. Autor sa v tejto práci zaoberá literárnou tvorbou starej Rusi, podáva historicko-ideový rozbor ruských letopisov 12. storočia a najmä roku 1185. Rieši otázku miesta bitky a študuje vplyv Slova na kronikárov a ilustrátorov kroník 12. a 13. st. ako aj na básnikov týchto čias.

V **JABLOŇOVE NA ZAHORÍ** odhalili v nedeľu, dňa 30. mája t. r. na budove miestnej r. kat. fary pamätnú tabuľu kňazovi Jánovi Galbavému, vynikajúcemu vlastencovi z čias národného obrodzenia.

V TOMTO ROKU UPLYNIE:

350 rokov od narodenia obrodeneckého kňaza-vlastenca Bohuslava Balbína — 260 rokov od narodenia vedca-mysliteľa a zakladateľa slávnej moskovskej univerzity M. V. Lomonosova — 150 rokov od narodenia K. H. Borovského a Martina Hattalu, autora prvej sústavnej slovenskej gramatiky a profesora Karlovej univerzity — 125 rokov od narodenia autora knihy *Srdce Edmonda de Amicis* — 110 rokov — od smrti Elizabeth B. Browningovej, anglickej romantickej poetky, autorky preslávených Portugalských sonetov (Zároveň uplynie 165 rokov od jej narodenia) — 100 rokov od narodenia ukrajinskej poetky Lesji Ukrajinky, vl. menom Larisy Kosačovej a vynikajúceho ukrajinského slávistu Afangela J. Krymského — 90 rokov od smrti českého vlastenca, spisovateľa a kňaza Boleslava Jablonského — 80 rokov od narodenia švédskeho spisovateľa P. Lagerkwista, autora románu *Barabáš*, ktorý vyšiel u nás v tomto roku — 70 rokov od narodenia predčasne zosnulého filmového herca Gary Coopera. Zomrel pred 10 rokmi. Krátko pred smrťou stal sa katolíkom — 65 rokov od smrti Simona Gregoriča, slovinského básnika a kat. kňaza — 45 rokov od smrti Fr. R. Osvalda, zaslužitého činovníka Spolku sv. Vojtecha, literárneho historika a publicistu — 25 rokov od smrti sovietskeho hudobného skladateľa, autora štátnej hymny ZSSR Alexandra V. Alexandrova.

EVANJELIUM A KULTÚRA — Medzi Božím zjavením a kultúrou jestvuje veľa väzieb a úzkych súvislostí. Boh totiž, zjaviac sa ľuďom až po úplné stotožnenie sa so svojím vteleným Synom, prihovárал a prihovára sa k všetkým druhom kultúry všetkých epôch.

Preto aj Cirkev, ktorá v priebehu mnohých stáročí poznala meniace sa životné podmienky, vedela využiť svoje najrozmanitejšie dary a poklady a ohlasovala Kristovu radostnú zvesť všetkým národom, aby ju výrazne ukázala, ešte viac prehĺbila a dokonalejšie zvyraznila rovnako svojimi liturgickými obradmi ako aj životnou rozmanitosťou spoločenstva veriacich.

Ale i napriek tomu, že jej činnosť sa rozvíja medzi všetkými národmi a vo všetkých krajinách sveta, nie je zviazaná a vnútorne závislá od nijakej rasy alebo národa, od nijakého spôsobu ich života, alebo starých či nových obyčaji. Vytrvalo verná svojej tradícii a povedomá všeobecnosti-katolicity svojho poslania, môže nadviazať kontakt s najrozmanitejšími civilizáciami, súčasne pričíňuje sa o ich duchovný rozvoj, ale tým aj obohacuje seba. Spasiteľova radostná zvesť stále obnovuje život človeka, odstraňuje chyby a omyly a bojuje proti zlu vznikajúcemu z nepretržitého rozvíjania vo vnútri človeka duchovné hodnoty a charakteristické znaky.

Nijakým spôsobom nemožno prejsť mlčaním fakt, že Cirkev zapísala svoju existenciu do samého srdca ľudstva. Jej sila a jej večná mladosť spočíva v jej pravdivosti a vernosti poslaniu obsiahnutému v Evanjeliu.

(R. VOILLAUME — T. M. R.)

SLOVO — časopis gréckokatolíkov. Vychádza raz mesačne. Redakcia a administrácia Košice. Moysešova 50. Vydáva spolok sv. Vojtecha v Trnave v CN. Rediguje dr. Emil Korba. Uzavierací čísla je 1. v mesiaci pre nasledujúce číslo. Neobjednané rukopisy nevraciam. Tlačia Dukelské tlačiarne, n. p., Prešov. Pov. SÚTI č. 245/69-sekr. z 20. VI. 1969. Rozširuje Poštová novinová služba. Objednávky do zahraničia prijíma Ustredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. Cena jedného výtlačku 2 Kčs.

Knihy

SPISY G. GREENA, známeho anglického katolíckeho spisovateľa, vydáva nakl. Odeon. Práve vyšiel 3. zväzok obsahujúci známe Greenové romány: *Brightonský špalek-Moc a sláva*. Preložila A. Zantovská. Str. 444. Cena viaz. 26,50 Kčs.

BRATISLAVA-MESTO NAŠE je fotografickou oslavou hlavného mesta SSR. Vydala Osveta. Autorom publikácie je K. Belický. Str. 176+20 str. prílohy. Cena viaz. ex. 70 Kčs.

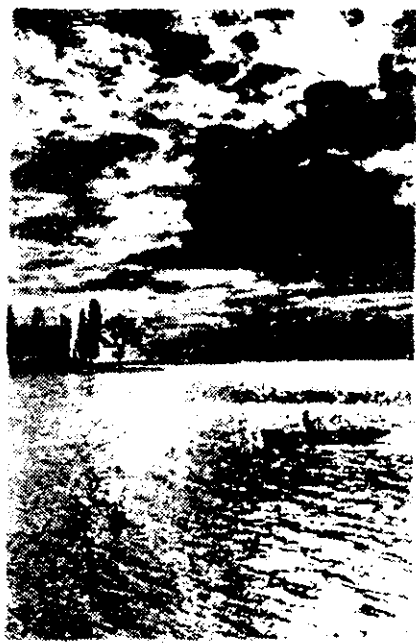
MEDUZA — je názov najnovšej básnickej zbierky známeho východoslovenského básnika Júla Zborovjana. Knihu vydal Slovenský spisovateľ v Bratislave k tohoročným básnikovým päťdesiatinám. Str. 72. Cena viaz. ex. 10 Kčs.

POD TURECKÝMI MRAČNAMI — román A. C. Radványiho v 2. prepracovanom vydaní vyšiel v nakl. Slavin. Je to historický román z čias protitureckých bojov na území našej vlasti. Vhodné čítanie najmä pre mladých. Str. 312. Viaz. 30 Kčs.

KNIHA PRE NAJMENŠÍCH — antológia slovenskej a cudzej literatúry pre deti od 3 do 6 rokov prináša výber vhodných umeleckých textov na predčítanie a memorovanie. Pomôže pri výchove dieťaťa, najmä pri jeho poznávaní okolia sveta a pri pestovaní zmyslu pre krásu.

Autorky: O. Holéciová a M. Rusnašková. Vydalo Slov. pedagogické naklad. v Bratislave. II. vydanie. Str. 320. Cena 19 Kčs.

V parížskom nakladateľstve Fr. Hazan v zbierke *Slovníkov* vydali archeologický slovník Biblie. Pod vedením A. Negera spolupracovalo na ňom mnoho odborníkov, ktorí v diele podali všestranný obraz palestínskej archeológie.

PRIJEMNÉ CHVÍLE prázdninového odpočinku, dovolenky, rekreácie zo srdca želá všetkým svojim priaznivcom, spolupracovníkom a čitateľom REDAKCIA SLOVA.